

24 december 2001

RECHTSVERGELIJKING VAN
AUTEURSRECHT-GESCHILLENBESLECHTINGSMECHANISMEN

Prof. mr D.W.F. Verkade
Mr D.J.G. Visser
A.C.M. Alkema
met medewerking van prof. mr W.D.H. Asser

Prof. mr D.W.F. Verkade
Mr D.J.G. Visser
A.C.M. Alkema
met medewerking van prof. mr W.D.H. Asser

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	3
2. VRAAGSTELLING.....	3
3. DUITSLAND.....	5
3.0. ACHTERGRONDEN	5
3.1. TYPEN GESCHILLEN.....	6
3.2. INSTITUTIONELE ASPECT EN	8
3.3. MODUS PROCEDENDI	8
3.4. AFDWINGBAARHEID EN ALGEMEEN VERBINDEND VERKLARING.....	10
3.5. HOGER BEROEP EN VERHOUDING TOT GEWONE RECHTSPRAAK.....	11
3.6. SLOTOPMERKINGEN DUITSLAND.....	13
4. VERENIGD KONINKRIJK.....	15
4.0. ACHTERGRONDEN	15
4.1. TYPEN GESCHILLEN.....	16
4.2 INSTITUTIONELE ASPECT EN.....	19
4.3 MODUS PROCEDENDI.....	20
4.4. AFDWINGBAARHEID EN ALGEMEEN VERBINDEND VERKLARING.....	21
4.5. HOGER BEROEP EN VERHOUDING TOT GEWONE RECHTSPRAAK.....	21
4.6. SLOTOPMERKINGEN VERENIGD KONINKRIJK.....	21
5. VERENIGDE STATEN VAN AMERIKA	23
5.1. TYPEN GESCHILLEN.....	23
5.2. INSTITUTIONELE ASPECT EN	25
5.3. MODUS PROCEDENDI.....	26
5.3.1. <i>Vaststelling of aanpassing van tarieven</i>	26
5.3.2. <i>Verdeling van geïnde vergoedingen</i>	27
5.3.3. <i>De CARP - procedure</i>	27
5.4. AFDWINGBAARHEID EN ALGEMEEN VERBINDEND VERKLARING.....	28
5.5. HOGER BEROEP EN VERHOUDING TOT GEWONE RECHTSPRAAK.....	29
5.6. SLOTOPMERKINGEN VERENIGDE STATEN	29
6. CANADA	31
6.0. ACHTERGRONDEN	31
6.1. TYPEN GESCHILLEN.....	31
6.2 INSTITUTIONELE ASPECT EN.....	34
6.3 MODUS PROCEDENDI.....	34
6.4 AFDWINGBAARHEID EN ALGEMEEN VERBINDENDVERKLARING.....	36
6.5 HOGER BEROEP EN VERHOUDING TOT GEWONE RECHTSPRAAK	36

6.6. SLOTOPMERKINGEN CANADA.....	36
7. SAMENVATTING EN SYNTHES E.....	38
7.1 AFBAKENING.....	38
7.2 INSTITUTIONELE ASPECTEN.....	39
7.3 MODUS PROCEDENDI.....	39
7.4 AFDWINGBAARHEID EN EVENTUELE ALGEMEENVERBINDENDVERKLARING.....	39
7.5 HOGER BEROEP EN VERHOUDING TOT DE GEWONE RECHTSPRAAK.....	40
7.6 SLOTOPMERKINGEN.....	40
8. SUMMARY IN ENGLISH.....	42
<i>Bijlage 1 Parameters voor het Copyright Tribunal (VK).....Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.</i>	
<i>Bijlage 2 Parameters voor de CARP's (VS).....Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.</i>	
<i>Bijlage 3 Stappen- en tijdschema CARP-procedures (VS)...Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.</i>	
<i>Bijlage 4 Startnotitie WODC mei 2001.....Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.</i>	
<i>Bijlage 5 Bijlage bij offerte d.d. 6 juli 2001.....Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.</i>	
<i>Bijlage 6 Samenstelling Begeleidingscomissie.....Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.</i>	

Buitenlandse wet- en regelgeving

1. Inleiding

1.1. De opdracht voor dit onderzoek werd aan de onderzoekers verleend op basis van een startnotitie van het WODC van mei 2001 (bijlage 4) en de bijlage bij de offerte van de onderzoekers dd. 6 juli 2001 (bijlage 5).

1.2. Naar aanleiding hiervan heeft op 14 september 2001 te Den Haag een eerste overleg plaatsgehad met de begeleidingsgroep (samenstelling zie bijlage 6), waarvan een verslag is opgemaakt. Het concept-rapport van de onderzoekers werd besproken in een vergadering van de begeleidingsgroep op 13 november 2001 te Amsterdam.

2. Vraagstelling

2.1. Het onderwerp is toegespitst op geschilbeslissing anders dan via de gewone rechter in gevallen waarin de wetgever heeft voorgeschreven dat auteursrechthebbenden het gebruik van beschermd materiaal niet kunnen verbieden, doch daarvoor wél een vergoeding dienen te ontvangen. Het zijn juist zulke mechanismen waarvoor in verschillende buitenlandse jurisdicties wettelijk geregelde systemen bestaan, en waarmee ook (soms al geruime tijd) ervaring is opgedaan, hetgeen rechtsvergelijking zinvol doet zijn.

Geschillen waar vergelijkbare beslechtingvragen rijzen, doen zich met name voor als het gaat om de verdeling van de eenmaal geïnde gelden, door een min of meer monopolistische organisatie tussen de door die organisatie daadwerkelijk dan wel krachtens wettelijk vermoeden vertegenwoordigde individuele rechthebbenden (*collecting societies*).

In zo'n systeem moet primair *de hoogte van de vergoeding* worden bepaald; daarnaast kan het ook gaan over *betalingsmodaliteiten, controleerbaarheid van parameters* en dergelijke.

2.2. Overeenkomstig het onderzoeksplan heeft het rechtsvergelijkend onderzoek zich gericht op Duitsland, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten en Canada, alsmede België. België zal men hieronder echter niet aantreffen.¹

2.3. Overeenkomstig het onderzoeksplan heeft het onderzoek zich per jurisdictie geconcentreerd op de volgende deelonderwerpen:

1. *Afbakening* van het type (potentiële) bijzondere geschillen waarvoor bijzondere auteursrecht-geschillenbeslechtingssystemen bestaan
2. *Institutionele aspecten* van de betrokken mechanismen resp. -organen
3. Regeling van de *modus procedendi* van de betrokken mechanismen resp. -organen
4. *Afdwingbaarheid* en eventuele *algemeenverbindendverklaring* van uitspraken
5. Eventueel *hoger beroep* en verhouding tot de *gewone rechtspraak*.

1. Onderzoek naar de situatie in België heeft zeer weinig opgeleverd. België kent slechts (in de wet van 30 juni 1994, art. 54) een met ons art. 26c Auteurswet vergelijkbare, door de Europese Satelliet- en Kabelrichtlijn (93/83/EEG) voorgeschreven, globale verwijzing naar bemiddeling, waarmee voor zover bekend nog geen ervaring is opgedaan.

Daargelaten of dat in overeenstemming is met de Richtlijn, heeft de Belgische wetgever slechts voorzien in facultatieve alternatieve bemiddeling, afhankelijk van de instemming van de partijen. Dat kon natuurlijk ook al zonder de richtlijn en zonder wetsbepaling.

2.4. De bevindingen uit het concept-rapport zijn voorgelegd aan de volgende buitenlandse deskundigen met kennis van de betrokken jurisdicties:

Duitsland: Frau Dr F. Henning-Bodewig en Dr F. Radmann, van het Max-Planck-Institut für internationales und ausländisches Patent-, Urheber- und Wettbewerbsrecht te München;

Canada en

Ver.Staten: Prof. Dr E.P.J. Mackaay, van de Université de Montréal

Verenigd Koninkrijk: Mr E. Giavarra, advocate te Londen

Hun commentaren, evenals opmerkingen van leden van de begeleidingscommissie, hebben tot enige correcties en aanmerkelijke aanvullingen geleid.

3. DUITSLAND

Primaire bronnen:

Urheberrechtswahrnehmungsgesetz:² §§ 14-17

Urheberrechtsschiedstellersverordnung (1985)³

3.0. Achtergronden

De Duitse alternatieve geschillenbeslechtinginstantie, de *Schiedsstelle* (arbitragecommissie), wordt gezien als een noodzakelijke correctie op de door de monopolistische collecting societies via onderhandeling tot stand gekomen tarieven.

De eerste regeling kwam voort uit het *Gesetz über die Vermittlung von Musikaufführungsrechten* van 4 juli 1933. Een wettelijke regeling werd noodzakelijk geacht omdat het naast elkaar bestaan van verschillende collecting societies op het gebied van het muziekauteurs recht in de praktijk grote moeilijkheden opleverde.

Gebruikers moesten in Duitsland met de diverse collecting societies contracten afsluiten. Op het gebied van mechanische rechten bestond hetzelfde probleem.

De ongewenstheid van deze situatie had in 1928 al geleid tot oprichting van *Reichskartells für Musikveranstalter*, waarbij de collecting societies in één *Musikschutzbund* werden gedrongen. Het monopolie dat daarmee was ontstaan op het gebied van uitvoeringsrechten, loste aan gebruikerszijde enige problemen op. Toen kwamen de klachten echter vooral van de auteursrechthebbende ging er echter niet op vooruit. Er ontstonden vooreerst geschillen over de repartitie van gelden tussen de collecting societies. De aftrek van de opbrengsten van de vergoedingen voor exploitatiekosten vertoonde ondoorzichtigheden en werd sterk bekritiseerd. Het gevolg daarvan was weer dat het ontstaan van wéér nieuwe collecting societies niet uitgesloten kon worden.

Met het doel om dan maar tot één monopolistische collecting society te komen, maakte de wet van 1933 de beroepsmatige bemiddeling van dergelijke rechten afhankelijk van de goedkeuring van de *Reichsministers für Volksaufklärung und Propaganda* (sic).⁴ Hierop verenigde een aantal collecting societies zich in de STAGMA, die de concessie kreeg. Op grond van deze zgn. STAGMA-wetgeving ontstond de eerste *Schiedsstelle*. De *Schiedsstelle* kon in geschillen tussen de collecting society en organisatoren van muziekevenementen de hoogte van de vergoeding voor uitvoeringsrechten vaststellen. De voorzitter moest een 'auteur van betekenis' zijn en de zes bijzitters moesten voor de helft uit STAGMA-leden bestaan en voor de andere helft uit organisatoren van muziekevenementen.⁵

Na de Tweede Wereldoorlog werd de STAGMA onder controle van de geallieerde bezetters gebracht. Met toestemming van de geallieerden zette de STAGMA haar werkzaamheden voort onder de nieuwe naam GEMA. De bepalingen van de STAGMA-wet werden buiten toepassing verklaard, zodat de goedkeuringsplicht en het wettelijke monopolie verdwenen.

2. Wet van 9 september 1965, zoals laatstelijk gewijzigd bij de wet van 8 mei 1998.

3. Verordening van 20 december 1985, *BGBI* I, p. 2543.

4. Mogelijk heeft als model gediend: het bij de wet van 11 februari 1932, *Stb.* 45, ingevoerde art. 30a Auteurswet, de basis voor het BUMA-monopolie. Het kan echter - omgekeerd - ook zo zijn dat dit Nederlandse wetsartikel op Duitse voorontwerpen gebaseerd is.

5. Daarmee was een meerderheid aan rechthebbendenzijde verzekerd.

De bepalingen over de Schiedsstelle werden door de geallieerden evenwel als 'politiek neutraal' verklaard en bleven van kracht.

Pas met het inwerkingtreden van het Urheberrechtswahrnehmungsgesetz en de Schiedstelleverordnung van 1965, waarover hieronder nader, werden ook deze bepalingen opgeheven.

Omdat er nu een feitelijk monopolie van de GEMA was zonder dat de regering daarop invloed kon uitoefenen, bestond het gevaar van machtsmisbruik. Een nadere wettelijke regeling van de rechten en plichten van collecting societies werd dan ook noodzakelijk geacht.

Het Urheberrechtswahrnehmungsgesetz heeft als doel om misbruik van machtspositie, zowel aan auteurszijde als aan gebruikerszijde, te voorkomen. Daartoe werden de volgende instrumenten ingezet: de verplichting voor collecting societies om toestemming te verlenen c.q. de plicht tot het sluiten van overeenkomsten, de plicht tot het vaststellen van vaste tarieven en de instelling van de Schiedsstelle.

Overigens staan de collecting societies onder toezicht van het Deutsche Patentamt én het Bundeskartellamt.

Aanvankelijk moest de procedure voor de Schiedsstelle doorlopen worden indien partijen niet tot een overeenstemming konden komen, maar wel bereid waren tot het sluiten van een collectieve overeenkomst. De Schiedsstelle stelde de overeenkomst dan dwingend vast. Het was niet mogelijk een vordering bij de gewone rechter in te dienen. De wetgever vond de gewone gerechten voor deze vorm van 'contractshulp' niet doelmatig. De beslissing van de Schiedsstelle kon bij het OLG München worden aangevochten.

De Schiedsstelle was aanvankelijk echter niet voor individuele gebruikers toegankelijk. Volgens de wetgever rechtvaardigden slechts contracten met algemene betekenis het bijzondere proces voor de Schiedsstelle. De individuele gebruiker kon alleen bij de gewone rechter een zaak aanhangig maken, met als consequentie dat voor de individuele gebruiker de gehele hiërarchische weg tot aan het BGH openstond.

Deze verschillende behandeling werd fel bekritiseerd, aangezien in de gevallen van collectieve overeenkomsten géén beslissing van de hoogste rechter verkregen kon worden. Overigens werd - ietwat tegenstrijdig - tegelijk de duur van de procedure voor de Schiedsstelle bekritiseerd, naast het volgende omvangrijke klachtenboek: de gebrekkige procedurele voorschriften; de mogelijkheid van gebruikersverenigingen zich aan de procedure te onttrekken; een ongeschikte bemensing van de Schiedsstelle; en onduidelijkheden over de juridische status van de Schiedsstelle. Het grootste bezwaar was overigens dat regelingsvoorstellen bijna nooit door partijen aangenomen werden, zodat de tussenkomst zinloos was.

De procedure voor de Schiedsstelle werd daarom in 1985 gewijzigd. De belangrijkste verandering was de uitbreiding van de jurisdictie tot geschillen met individuele gebruikers. Daarnaast werd beroep bij het BGH mogelijk in het geval het regelingsvoorstel van de *Schiedsstelle* niet geaccepteerd werd.

3.1. Typen geschillen

§ 14 lid 1 van het Urheberrechtswahrnehmungsgesetz (hierna ook: WahrnG) behelst de typen geschillen die aan de *Schiedsstelle* (arbitragecommissie) kunnen worden voorgelegd. Het artikellid luidt als volgt:

(1) Die Schiedsstelle kann von jedem Beteiligten angerufen werden bei Streitfällen,

1. an denen eine Verwertungsgesellschaft beteiligt ist, wenn sie
 - a) die Nutzung von Werken oder Leistungen, die nach dem Urheberrechtsgesetz geschützt sind, oder

- b) den Abschluß oder die Änderung eines Gesamtvertrages betreffen,
2. an denen ein Sendeunternehmen und ein Kabelunternehmen beteiligt sind, wenn sie die Verpflichtung zum Abschluß eines Vertrages über die Kabelweitersendung betreffen.

Er worden dus drie typen geschillen onderscheiden;

- onder 1.a: geschillen waarbij een collecting society betrokken is, wanneer het geschil het gebruik van beschermde werken en prestaties betreft,
- onder 1.b: geschillen waarbij een collecting society betrokken is, wanneer het geschil de sluiting of wijziging van een collectieve overeenkomst betreft,
- onder 2: geschillen tussen een omroeporganisatie en een kabelexploitant, wanneer het geschil de verplichting tot het sluiten van een overeenkomst over kabeldoorgifte betreft.

Deze drie typen worden hieronder achtereenvolgens besproken.

Ad 1.a.

Artikel 11 van het WahrnG verplicht collecting societies zoals Gema⁶ om aan een ieder op diens verzoek gebruiksrechten (Nutzungsrechte) toe te kennen of licenties (Einwilligungen) van beschermde werken of prestaties⁷ te verlenen *onder passende voorwaarden* (angemessene Bedingungen). De inhoud van de te sluiten overeenkomst moet dus billijk zijn, inclusief de door de gebruiker te betalen vergoeding.

Lid 2 van artikel 11 bepaalt dat indien er géén overeenstemming is bereikt over de te betalen vergoeding, er toch een rechtsgeldige overeenkomst tot stand gekomen is, indien de gebruiker de door de collecting society gevraagde vergoeding *onder voorbehoud* betaalt.

Alle geschillen die uit artikel 11 voortvloeien vallen onder nr 1.a van artikel 14 lid 1. De geschillen kunnen dus de weigering van gebruiksrechten betreffen of de hoogte van de vergoeding, of eventueel de bijkomende condities.

Omroeporganisaties worden ook als gebruikers onder § 11 beschouwd, zodat geschillen tussen een omroep en een collecting society ook onder § 14 lid 1 sub 1.a vallen.

Ad 1.b.

Artikel 12 van het WahrnG verplicht collecting societies tot het sluiten van *collectieve overeenkomsten* met verenigingen waarvan de leden beschermde werken en prestaties gebruiken, eveneens *onder passende voorwaarden*. De geschillen die uit deze wetsbepaling voortvloeien, vallen onder nr 1.b van artikel 14 lid 1.

Ad 2.

Ingevolge artikel 87 lid 4 van het Urheberrechtsgesetz (UrhG) zijn omroeporganisaties en kabelexploitanten wederzijds verplicht tot het sluiten van een overeenkomst over kabeldoorgifte onder passende voorwaarden.

Geschillen die uit deze wettelijke regel voortvloeien, vallen onder § 14 lid 1 nr 2. Dit nr 2 is aan de wet toegevoegd in verband met artikel 11 van de Satelliet- en Kabelrichtlijn dat verplichte bemiddeling voorschrijft.

6. De Duitse Gema is gemakshalve hier te vergelijken met de Nederlandse Buma.

7. Denk aan de naburige rechten.

3.2. Institutionele aspecten

De Schiedsstelle/arbitragecommissie is ingesteld door het Duitse Patent- en Markenamt (DPMA) als toezichthouder op de collection societies, op basis van § 14 lid 2 WahrnG.⁸

De minister van justitie is gemachtigd om nadere voorschriften op te stellen met betrekking tot de procedure voor de arbitragecommissie, de honoraria van de leden en de proceskosten (§ 15 WahrnG). Hieraan heeft de minister uitvoering gegeven door het opstellen van de Urheberrechtsschiedstelleverordnung (hierna: SchV).

Bij de uitoefening van haar taak is de arbitragecommissie onafhankelijk. Zij staat daarbij dus niet onder toezicht van het DPMA en is niet aan aanwijzingen gebonden.

Het DPMA stelt alleen - via delegatie door de minister - de hoogte van proceskosten vast (§ 13 lid 1 SchV).⁹

De arbitragecommissie is dus net zo onafhankelijk als de gewone gerechten, in aanmerking genomen dat de proceskostenveroordeling in Duitsland in het algemeen gedetailleerd wettelijk geregeld is.

De commissie bestaat uit drie leden: de voorzitter en twee bijzitters. Zij moeten alle drie juristen zijn. Ze worden benoemd door de minister van justitie voor een periode van vier jaar. Herbenoeming is mogelijk, met het oog op de continuïteit. De leden van de commissie kunnen gewraakt worden op dezelfde wijze als een gewone rechter (art 9 SchV). Het wrakingsverzoek dient bij de commissie te worden ingediend en wordt beoordeeld door het Amtsgericht München.

De arbitragecommissie is formeel een bestuursorgaan. Ze is echter geen gerecht in de zin van art. 234 EG (v/h art. 177 EG-verdrag).

3.3. Modus procedendi

De procedure voor de arbitragecommissie vangt aan door het indienen van een verzoek door één der betrokkenen (§ 14 lid 4 WahrnG). Dit verzoek dient, naast de naam en het adres van de wederpartij, een uiteenzetting van de zaak te bevatten (§ 1 lid 1 SchV). Het verzoek wordt door de commissie aan de wederpartij ter hand gesteld, met de mededeling dat binnen één maand gereageerd dient te worden (§ 1 lid 2 SchV).

Wanneer een *collecting society* de *sluiting* van een collectieve overeenkomst verlangt, geldt er een bijzonderheid; indien de wederpartij niet binnen een maand na ontvangst van het verzoek reageert, of wanneer de wederpartij binnen een maand uitdrukkelijk laat weten niet tot het sluiten van een collectieve overeenkomst bereid te zijn, eindigt de procedure. Hierop dient de wederpartij door de commissie te worden gewezen (§ 1 lid 3 SchV). Nadat de procedure op deze wijze is beëindigd, kan het geschil bij de gewone rechter worden aangebracht (zie infra, 3.5).¹⁰

8. De minister van justitie had na de Tweede Wereldoorlog de President van het DPMA belast met het toezicht, naar aanleiding van een 'Aufsichtsvertrag' van 10 januari 1952 tussen GEMA en het ministerie van justitie.

9. Alsmede de vergoeding vast voor plaatsvervangende leden van de arbitragecommissie (artt. 11 SchV).

10. Uiteraard stuit een gerechtelijke procedure de verjaring. Niet geheel ten overvloede bepaalt § 14 lid 7 WahrnG dat óók de voorafgaande procedure bij de Schiedsstelle de verjaring stuit.

Het verzoek kan worden ingetrokken. Bij een enkel schriftelijk gevoerde procedure kan dit ten allen tijde zonder toestemming van de wederpartij. Bij een procedure die een mondelinge fase heeft bereikt, is intrekking alleen mogelijk, wanneer de wederpartij daarmee instemt.

In geval van intrekking moet de verzoeker de kosten van de procedure en de door de wederpartij noodzakelijk gemaakte kosten vergoeden.

Bij geschillen van § 14 lid 1 sub 1 b en sub 2 WahrnG volgt in beginsel een mondelinge behandeling. De commissie kan daarvan afzien met instemming van alle betrokkenen (§ 3 SchV). Bij geschillen die de sluiting of wijziging van een collectieve overeenkomst betreffen, kan de voorzitter betrokkenen vóór het begin van de mondelinge behandeling uitnodigen voor een schikkingspoging. Indien beide betrokkenen hierom vragen, is de voorzitter hiertoe zelfs verplicht. De bijzitters zijn hierbij niet aanwezig. Dit voorschrift hangt samen met de plicht van de commissie om naar een minnelijke schikking van het geschil te streven (§ 14 lid 5 WahrnG).¹¹

Betrokkenen worden voor de mondelinge behandeling uitgenodigd met inachtneming van een termijn van tenminste twee weken (§ 6 lid 1 SchV). Verschijnt de verzoeker niet op de mondeling behandeling, dan geldt het verzoek als ingetrokken (§ 7 lid 1 SchV). Zuivering van verzuim is mogelijk. Verschijnt de wederpartij niet, dan kan de commissie op de stukken beslissen. De partij die niet verschenen is, moet de daardoor veroorzaakte kosten vergoeden. De partijen worden bij de uitnodiging op de gevolgen van niet-verschijning gewezen.

De mondelinge behandeling is niet openbaar. Wel mogen vertegenwoordigers van de minister van justitie, van het DPMA en van het Bundeskartellamt aanwezig zijn (§ 6 lid 2 SchV).

Het Bundeskartellamt houdt toezicht op de naleving van het kartelrecht. Het BKA moet bij geschillen over collectieve overeenkomsten door de commissie worden ingelicht over de procedure (§ 14c lid 3 WahrnG): op deze geschillen is immers mede het kartelrecht van toepassing.

Via de genoemde bepalingen van het WahrnG en de SchV wordt bevorderd dat het kartelrecht in de procedure bij de arbitragecommissie aanstonds genoegzame aandacht krijgt. De commissie moet op verlangen van het BKA alle schriftelijke bescheiden aan het BKA toezenden (§ 90 GWB). Verder kan de president van het BKA een vertegenwoordiger benoemen, die bevoegd is op feiten en bewijsstukken te wijzen en aanwijzingen te geven. Deze mag dus ingevolge het al genoemde § 6 lid 2 SchV bij de procedure aanwezig zijn.

Bij geschillen tussen een collecting society en individuele gebruikers is een enkel schriftelijke behandeling regel. Wanneer echter één der betrokkenen daarom vraagt én de ander toestemt, dan wel indien de commissie het in een uitzonderlijk geval wenselijk acht, volgt een mondelinge behandeling.

De commissie is niet gebonden aan bewijsaanbod van partijen. Ze stelt ambtshalve het benodigde en geschikte bewijs vast (§ 7 lid 1 SchV). De betrokkenen krijgen de gelegenheid zich over de resultaten van het onderzoek uit te laten.

11. Zoals voor satelliet- en kabelzaken voorgeschreven door Richtlijn 83/93/EEG.

De commissie kan getuigen, deskundigen, betrokken en niet betrokken collecting societies en gebruikersverenigingen horen. Over het horen van getuigen of deskundigen die niet vrijwillig verschijnen of weigerachtig zijn en over de door de commissie noodzakelijk geachte beëdiging van een getuige, deskundige of betrokkene, beslist op haar verzoek het Amtsgericht te München. Overigens beslist de commissie naar billijkheid. Ze dient daarbij aansluiting te zoeken bij de Zivilprozeßordnung (het Duitse wetboek van burgerlijk procesrecht).

De Schiedsstelle is verplicht om zo veel mogelijk op een minnelijke regeling aan te sturen.

Indien partijen onderling geen minnelijke schikking bereiken, is de commissie verplicht een voorstel voor een regeling aan hen te doen (§ 14a lid 1 WahrnG). Dit voorstel moet gemotiveerd zijn, en door alle leden worden ondertekend. De betrokken partijen behoeven niet te tekenen. De procedure eindigt met het schikkingsvoorstel. Het voorstel geldt als aangenomen, indien géén der betrokkenen zich er binnen een maand schriftelijk tegen verzet. Voor geschillen over kabeldoorgifte geldt een termijn van drie maanden.

Bij geschillen over collectieve overeenkomsten dient het regelingsvoorstel de volledige inhoud van de overeenkomst te bevatten. Het wordt in de literatuur raadzaam geacht dit ook te doen bij andere geschillen, indien niet alleen de materiële inhoud van de overeenkomst van belang is, maar ook de formulering van de bepalingen.

Aan de inhoud van het voorstel worden geen strengere eisen gesteld dan aan de inhoud van een gewone overeenkomst. De commissie is gebonden aan de wet en het recht met name aan de §§ 11 en 12 WahrnG, die voorschrijven dat de overeenkomst tussen partijen 'angemessen' moet zijn, hetgeen een billijkheids- en rechtvaardigheidstoets met zich brengt. Overigens is de commissie gebonden aan het ne ultra petita-beginsel. Het regelingsvoorstel mag dus geen bedingen bevatten over onderwerpen ten aanzien waarvan geen geschil tussen partijen bestaat.

§ 14b WahrnG bevat een uitzondering op de plicht om een schikkingsvoorstel te doen. Indien bij geschillen tussen collecting societies en individuele gebruikers náást de billijkheid en toepasselijkheid van tarieven nog andere geschilpunten in geding zijn, mag de commissie zich in haar voorstel beperken tot een stellingname omtrent de toepasselijkheid en redelijkheid van de tarieven. Zijn de tarieven in het geheel niet in geding, dan kan de commissie van een voorstel afzien. De ratio van deze bepaling is, dat de commissie toch vooral deskundig is op het gebied van tarieven en dat zuivere rechtsvragen beter aan de gewone rechter kunnen worden voorgelegd. Indien de commissie geen voorstel doet, moet zij dit motiveren. Een reden kan bijvoorbeeld zijn dat er omvangrijke en tijdrovende bewijsperikelen in geding zijn, die eenvoudiger en sneller door de gewone rechter kunnen worden opgelost.

Indien later blijkt dat tussen dezelfde partijen tóch een geschil bestaat met betrekking tot de tarieven, kan een hernieuwd verzoek bij de commissie worden gedaan.

3.4. Afdwingbaarheid en algemeen verbindend verklaring

Zoals in nr 3.5 nader zal blijken, kan de Schiedsstelle geen afdwingbare beslissingen geven, indien de partijen niet onder haar hoede tot een minnelijke schikking komen, resp. indien een van beide partijen een regelingsvoorstel van de Schiedsstelle verwerpt. In dat geval zal de meest gerede partij de weg naar de rechter moeten kiezen.

Indien ten overstaan van de commissie wél een minnelijke schikking tot stand komt, levert het document een executoriale titel op (§ 14 lid 5 WahrnG), nadat zij door betrokkenen en de voorzitter is ondertekend. De materiele gelding van de schikking is dezelfde als die van een gewone overeenkomst.

Voor een door partijen aangenomen (niet verworpen) regelingsvoorstel van de commissie geldt hetzelfde.

Bij geschillen over een collectieve overeenkomst kan de commissie aan het schikkingsvoorstel of de minnelijke schikking terugwerkende kracht verlenen, afhankelijk van de wensen van partijen. De nieuwe collectieve overeenkomst kan echter niet verder terugwerken dan tot de eerste januari van het jaar waarin het verzoek bij de commissie is ingediend (§ 14c WahrnG). Het praktische belang van dit voorschrift is dat het mogelijk is om de nieuwe collectieve overeenkomst voor een heel kalenderjaar te laten gelden.

Nog een bijzonderheid, die alleen geldt bij geschillen over collectieve overeenkomsten, is dat de commissie op verzoek van één der betrokkenen een voorlopige voorziening kan treffen. Het voorstel voor een voorlopige voorziening moet worden gemotiveerd en door alle leden van de commissie worden ondertekend. Het wordt op dezelfde wijze aangenomen als een regelingsvoorstel, derhalve stilzwijgend indien geen der partijen zich er binnen een maand tegen verzet. Executie op grond van een voorlopige voorziening kan niet plaatsvinden. Indien partijen niet anders overeenkomen, geldt de voorziening tot het einde van de procedure.

De commissie beslist bij meerderheid van stemmen. Dit geldt niet alleen voor het regelingsvoorstel, maar voor alle beslissingen die in de loop van de procedure worden genomen. Indien er over de hoogte van een tarief drie verschillende meningen bestaan, dan geldt het op één na hoogste als meerderheidsbesluit.

De Schiedsstelle heeft uiteraard niet de bevoegdheid om minnelijke schikkingen en aanvaarde (niet verworpen) regelingsvoorstellen algemeen verbindend te verklaren.

3.5. Hoger beroep en verhouding tot gewone rechtspraak

Er is geen hoger beroep in eigenlijke zin mogelijk van beslissingen van de Schiedsstelle/arbitragecommissie. Het Duitse systeem werkt anders.

Betrokkenen zijn immers ingevolge § 16 WahrnG wettelijk *verplicht* om, op straffe van niet-ontvankelijkheid van de eis bij de gewone rechter, eerst de arbitrageprocedure te doorlopen. In de boven aangegeven gevallen van § 16 WahrnG¹² kunnen zij pas *daarna* de zaak bij de gewone rechter aanbrengen.¹³

12. Gemakshalve hier herhaald:

1.a. geschillen tussen een collecting society en een individuele gebruiker, indien de toepasselijkheid of de billijkheid van de tarieven in geding zijn;

1.b. geschillen die de sluiting of wijziging van een collectieve overeenkomst betreffen;

2. geschillen over kabeldoorgifte.

13. Vgl. over de toepassing van § 16 WahrnG BGH 15 juni 2000, *ZUM (Zeitschrift für Urheber- und Medienrecht)* 2000, p. 952:

Gema mag in geval van inbreuk óók niet zonder tussenkomst van de Schiedsstelle 'schadevergoeding' vorderen ter hoogte van haar gebruikelijke (maar door de gedaagde betwiste) tarief. Gema mag dat óók niet als zij aan haar schadevergoedingsvordering het aanbod verbindt terug te betalen hetgeen eventueel minder betaald zou behoeven te

De tweeledige ratio hiervan is (i) dat een regeling via de Schiedstelle de voorkeur verdient en (ii) dat indien er onverhoopt aldaar geen (minnelijke) regeling wordt bereikt, de gewone rechter bij het nemen van zijn beslissing kan putten uit het regelingsvoorstel van de arbitragecommissie. Het voorstel blijft immers als zodanig bekend. Ieder der betrokkenen kan het regelingsvoorstel in de procedure voor de gewone rechter inbrengen.

Indien pas in de loop van de procedure voor de gewone rechter blijkt dat een geschil over de toepasselijkheid of de billijkheid van tarieven bestaat, schorst de rechter de zitting. Om te voorkomen dat een betrokkene de zaak onnodig vertraagt, is vereist dat de betwisting van de billijkheid of toepasselijkheid van tarieven substantieel is.

Na de schorsing heeft de partij die de toepasselijkheid of billijkheid van de tarieven betwistte een termijn van twee maanden om de zaak bij de arbitragecommissie aanhangig te maken. Laat hij dit na, dan geldt het door de collecting society gevraagde tarief.

Bij een verzoek om een voorlopige voorziening of een beslaglegging is níet vereist dat eerst de arbitrageprocedure wordt doorlopen. Vaak wordt door de rechter na het geven van een voorlopige voorziening of de beslaglegging aan de verzoeker een termijn gegeven om het geding in de hoofdzaak aanhangig te maken. Wordt zo'n termijn gegeven, dan is het niet vereist dat betrokkene de zaak eerst bij de arbitragecommissie aanhangig maakt. Geeft de rechter geen termijn, dan is dat wél vereist.

De gewone rechter moet ambtshalve nagaan of de procedure voor de arbitragecommissie is doorlopen.

Voor de procedure voor de gewone rechter bij geschillen tussen collecting societies en individuele gebruikers (§ 14 lid 1 sub a WahrnG) zijn de gewone competentiebepalingen van toepassing.

Voor de gevallen van sluiting of wijziging van een collectieve overeenkomst (§ 14 lid 1 sub b) en kabeldoorgifte (§ 14 lid 2) is het Oberlandesgericht München uitsluitend bevoegd. De Duitse wetgever koos hier voor specialisatie.

Het OLG beslist in eerste en laatste feitelijke instantie. Omdat er in deze gevallen altijd een uitgebreid schikkingsvoorstel van de arbitragecommissie ligt (zie § 14c f 14d WahrnG), achtte de wetgever één feitelijke instantie voldoende. Het OLG stelt de inhoud van de collectieve overeenkomst naar billijkheid vast. Ook hier kan de beslissing van het OLG terugwerken, maar niet verder dan tot de eerste januari van het jaar waarin het verzoek is gedaan. Tegen de beslissing van het OLG staat Revision (cassatie) open.

In de gevallen 1.a en 2 van § 14 WahrnG kunnen partijen ook particuliere arbitrage overeenkomen (§ 14 lid 6). Ze kunnen dit doen in een concreet geval, maar ook voor toekomstige gevallen. Dit geldt niet voor de onder 1.b bevoelde geschillen over het sluiten of wijzigen van collectieve overeenkomsten. Dan mag particuliere geschillenbeslechting voor toekomstige gevallen alleen overeengekomen worden indien elk der betrokkenen het recht behoudt om in een concreet geval een verzoek in te dienen bij de arbitragecommissie van § 14 WahrnG en een beslissing door de gewone rechter te verlangen.

worden in een (dan door de gedaagde aanhangig te maken) procedure bij de Schiedstelle.

3.6. Slotopmerkingen Duitsland

Over de *aantallen* procedures kan een indruk gegeven worden aan de hand van een overzicht bij Strittmatter over de periode 1986–1993.

Het aantal Schiedstelle-zaken in individuele gevallen (cat. 1.a) is groot: tussen 1985 en 1993 zijn 824 verzoekschriften ingediend. Statistieken over het al dan niet eindigen in een minnelijke schikking, dan wel een regelingsvoorstel en de aanvaarding daarvan, dan wel doorprocederen bij gewone rechter, zijn echter niet gevonden. De meeste uitspraken van de Schiedstelle worden niet gepubliceerd.

Wat betreft de weinige zaken met betrekking tot collectieve overeenkomsten (cat. 1.b), blijken partijen vrijwel altijd een schikking te kunnen bereiken voor de Schiedstelle. De Schiedstelle hoeft dan dus geen regelingsvoorstel meer te doen. Slechts in acht gevallen kwamen partijen er niet uit. In zes van deze gevallen heeft de Schiedstelle regelingsvoorstellen gedaan; in de andere twee hebben partijen zelf (later) alsnog geschikt.

Over de *doorlooptijd* van procedures voor de Schiedstelle valt te vernemen dat die in de regel tussen de zes maanden en 1 jaar belooft. Het komt echter ook voor dat een procedure meer dan twee jaar in beslag neemt.

Uiteraard wordt de duur aanzienlijk verlengd indien er na de procedure voor de Schiedstelle nog een procedure voor de gewone rechter volgt. Strittmatter acht de angst van collecting societies, dat vorderingen na een jarenlange procedure niet meer te innen zijn, gerechtvaardigd, aangezien faillissementen bij videotheken, discotheken en restaurants veelvuldig voorkomen. Het voordeel van de een Schiedstelleprocedure als voorwaarde voor een gewoon proces, namelijk dat de gewone rechter uit het deskundige oordeel van de Schiedstelle kan putten weegt volgens haar daar niet tegen op.

In de literatuur wordt dan ook gepleit voor een strakkere termijnenregeling.¹⁴ Daarbij wordt verwezen naar het Oostenrijkse Verwertungsgesellschaftsgesetz. Daar geldt dat de Schiedstelle binnen drie maanden na indiening van het verzoekschrift dient te beslissen. Andere schrijvers vinden die termijn weer té kort maar pleiten voor een termijn van maximaal een jaar.

Strittmatter acht de voorstellen die elders in de literatuur zijn gedaan echter niet haalbaar. Met name bij geschillen over collectieve overeenkomsten zal de Schiedstelle meer tijd nodig hebben om alle feiten van de zaak te onderzoeken. Zij stelt voor om, wanneer alle feiten voorliggen en de zaak 'beslissingsrijp' is, de Schiedstelle tot het doen van een voorstel binnen een bepaalde termijn te verplichten. Het probleem is echter dat *sancties* tegen de Schiedstelle bij overschrijding van de termijn nauwelijks mogelijk zijn. Denkbaar is een regeling waarin het mogelijk is een procedure bij de gewone rechter in te stellen, wanneer sinds het beslissingsrijp worden van de zaak 3 maanden verstreken zijn. Om partijen niet tot een procedure voor de gewone rechter te dwingen, moet de beslissing om toch het regelingsvoorstel van de Schiedstelle af te wachten of zonder dat afwachten een procedure voor de gewone rechter te starten, aan hen overgelaten worden, zo meent Strittmatter.

Deze meningen hebben nog niet tot (voornemens tot) wetsaanpassing geleid.

Bronnen:

Schricker, Urheberrecht, Kommentar, 2. Auflage 1999 (Verlag C.H. Beck), p. 1885–1907 (commentaar door Reinbothe)

14 Fromm/Nordemann, §§ 14-16, Rdnr. 5a.

Fromm/Nordemann, Urheberrecht, 9. Auflage 1998 (Kohlhammer Kommentare), p. 779–810 (commentaar door Nordemann)

Strittmatter, Tarife vor der urheberrechtlichen Schiedsstelle, 1994 (Berlin Verlag).

4. VERENIGD KONINKRIJK

Primaire bronnen:

Copyright, Designs and Patents Act (1988) art. 116 – 152

Broadcasting Act 1996

Copyright and Related Rights Regulations 1996 (SI 1996/2967)

Copyright and Rights in Databases Regulations 1997 (SI 1997/3032)

Copyright Tribunal Rules 1989 (SI 1989/1129)

Copyright Tribunal (Amendment) Rules 1991 (SI 1991/201)

Copyright Tribunal (Amendment) Rules 1992 (SI 1992/467)

Practice Direction 1995

4.0. Achtergronden

De (hoofd-)reden die gegeven is voor de instelling van het Copyright Tribunal, of beter gezegd zijn voorganger het Performing Right Tribunal, was: voorkomen van misbruik van monopoliepositie door collecting societies.

De Performing Rights Society (PRS)¹⁵ was in 1914 opgericht. De society groeide snel en beheerde al gauw de uitvoeringsrechten van een zeer groot repertoire muziekwerken. Hoewel de society kennelijk niet erg hoge tarieven rekende (door de Board of Trade zelfs bestempeld als *futilely small*), ontstond er een samenwerkingsverband van commerciële muziekgebruikers die campagne voerde tegen de PRS. Deze lobby eindigde in een wetsvoorstel dat bekend werd als de Tuppency Bill. Deze Bill stelde een verplichte licentie voor met een maximumtarief van 2d.

Een Select Committee on the Musical Copyright Bill bracht in 1930 haar rapport uit. De Commissie meende dat een vast tarief de auteur geen redelijke vergoeding bood. Daarnaast vond de commissie een collecting society een noodzaak, zowel voor de auteur als voor de gebruiker. Zo'n society kon volgens de commissie alleen effectief zijn, indien zij een monopoliepositie heeft. Van een monopolie kan misbruik gemaakt worden, maar het is beter voor dat doel *Arbitration or some other Tribunal* open te stellen, dan een vast tarief te creëren.

Het zou nog een kwart eeuw duren voordat inderdaad *some other tribunal* werd ingesteld. Dit wordt vooral toegeschreven aan het voorzichtige gedrag (lees: lage tarieven) van de PRS, die onder geen beding zelfs maar beschuldigd wilde worden van misbruik van machtspositie. In 1952 stelde een nieuwe commissie niettemin voor een Tribunal in het leven te roepen in zaken waar monopolie-achtige collecting societies een rol speelde. Dit werd in 1956 het Performing Right Tribunal.

Toevallig bracht in 1957 de Committee on Administrative Tribunals and Enquiries een rapport uit over de voordelen van het gebruik van Tribunals boven de reguliere rechtspraak. De vijf belangrijkste voordelen waren volgens de commissie:

1. lage kosten
2. lage drempel voor partijen
3. snelheid
4. expertise

15. Vergelijkbaar met Buma in Nederland.

5. minder formaliteiten.

Om deze voordelen tot zijn recht te laten komen, werden de volgende aanbevelingen gedaan:

Ad 1: Het is onredelijk te veronderstellen dat partijen het zonder juridisch advies kunnen stellen. Om de procedure echter zo goedkoop mogelijk te houden, moet het Tribunal de lengte van de mondelinge behandeling en het aantal *hearings* zoveel mogelijk kunnen beperken.

Ad 2: Om de drempel laag te houden moeten de tarieven voor partijen om aan een procedure deel te nemen zo laag mogelijk zijn.

Ad 3: De commissie achtte het noodzakelijk dat de (onder-)voorzitters maximaal beschikbaar zouden zijn voor hun taak, zodat *hearings* zo snel mogelijk gehouden konden worden. Er werd gevreesd dat personen met een juridische praktijk onvoldoende tijd zouden hebben. (Onder-)voorzitters moesten dan ook gepensioneerde rechters van de High Court zijn, of goed beschikbare personen met vergelijkbare kwalificaties en ervaring op het gebied van intellectuele eigendom.

Het tijdsschema van een procedure zou zodanig moeten zijn dat zelfs een complexe zaak zo snel mogelijk kan worden opgelost.

Ad 4: Om de aanvaardbaarheid van de beslissing voor partijen te vergroten, moest een deel van de leden gekozen worden uit door *collecting societies* en gebruikersorganisaties genomineerden.

Ad 5: Het Tribunal diende duidelijke richtlijnen opstellen met betrekking tot vormvoorschriften en de gewenste opbouw van schriftelijke stukken.

Niet al deze aanbevelingen zijn opgevolgd.

4.1. Typen geschillen

Artikelen 149 en 205B van de Copyright Designs and Patents Act 1988 (CDPA) regelen de jurisdictie van het *Copyright Tribunal*. Het Tribunal is bevoegd beslissingen te nemen met betrekking tot:¹⁶

- a. geschillen waarbij een *collecting society* betrokken is en die betrekking hebben op
 - a.1. standaardcontracten die door de *collecting society* worden gehanteerd of voorgesteld (art. 118-123);
 - a.2. licenties die door een *collecting society* worden verleend anders dan op basis van een standaardcontract (art. 124-128);
- b. tarieven voor kabeldoorgifte (art. 73 en 74);
- c. de billijke vergoeding die producenten van fonogrammen of films moeten betalen aan de makers en uitvoerend kunstenaars voor de overdracht van het verhuurrecht (art. 93B, 93C, 191G en 191H);
- d. tarieven en voorwaarden voor het gebruik van fonogrammen in uitzendingen (art. 135A, 135D of 135E);
- e. tarieven voor het uitlenen van bepaalde werken (art. 66 en 142);
- f. licenties die moeten worden verleend of licentieverwaarden die moeten worden gewijzigd ten gevolge van een onderzoek van de Competition Commission (art. 144);
- g. het geven van toestemming voor het verveelvoudigen van een uitvoering namens een onbekende uitvoerend kunstenaar (art. 190);

¹⁶. De artikelen 118-128 zijn alleen van toepassing op licenties voor het verveelvoudigen, het uitlenen of verhuren, het tentoonstellen, het uitvoeren en het (her)uitzenden van een werk. Op grond van Regulation 24 en 25 van de Copyright and Rights in Databases Regulations 1997 heeft het Copyright Tribunal ook de bevoegdheid om te

- h. het geven van toestemming voor het veeelvoudigen van een uitvoering namens een uitvoerend kunstenaar die zich op onredelijke gronden van toestemming onthoudt (art. 190);
- i. beroepen tegen beslissingen van de Secretary of State betreffende het toepassingsbereik van standaardcontracten of licenties voor het reproductie van educatieve instellingen (art 139);
- j. verzoeken tot wijziging van beslissingen van het Copyright Tribunal.
- k. het betalen van een billijke vergoeding aan de uitvoerend kunstenaar voor de exploitatie van commerciële fonogrammen (art. 182D).

Ad a.1)¹⁷

Collecting societies plagen standaardcontracten te hanteren. In deze contracten wordt geregeld voor welke categorieën van gebruik licenties worden verleend en onder welke voorwaarden. Er zijn in dit kader vier situaties waarin een verzoek bij het Tribunal kan worden ingediend.

Ten eerste kan, indien het voorgenomen standaardcontract nog niet in werking is getreden, iedere gebruikersorganisatie op wie het contract van toepassing zou worden, een verzoek tot wijziging ervan indienen bij het Tribunal. Het Tribunal verklaart zich niet-ontvankelijk indien het verzoek voorbarig is.

Ten tweede kan iedere gebruiker of iedere gebruikersorganisatie ten aanzien waarvan een standaardcontract geldt, een verzoek tot wijziging indienen bij het Copyright Tribunal.

De derde situatie is die waarin een gebruiker meent dat hij valt binnen de categorie van gebruik waarvoor het standaardcontract geldt, maar desondanks geen licentie van de collecting society krijgt. De gebruiker kan het Tribunal dan verzoeken een beslissing te nemen over de toepassing van het standaardcontract.

Tenslotte kunnen gebruikers ten aanzien waarvan het standaardcontract niet geldt, een verzoek indienen bij het Copyright Tribunal, indien zij menen dat de collecting society op onredelijke gronden een licentie weigert te verlenen of indien de collecting society onredelijke licentievoorwaarden voorstelt. Wanneer het verzoek gegrond wordt geacht, beslist het Tribunal dat de verzoeker recht heeft op een licentie en onder welke voorwaarden.

Ad a.2)¹⁸

Een gebruiker kan een door een collecting society gedaan individueel licentievoorstel voorleggen aan het Copyright Tribunal. Het Tribunal neemt de zaak niet in behandeling indien het verzoek voorbarig is.

Een vergelijkbaar verzoek kan worden ingediend, indien een licentie dreigt te verlopen en de gebruiker meent dat het onredelijk is dat de licentie eindigt. Het verzoek kan niet eerder dan drie maanden voor het einde van de licentie worden ingediend.

Ad b.¹⁹

Voor bepaalde vormen van kabeldoorgifte moet een billijke vergoeding worden betaald. Indien partijen niet tot een overeenstemming komen over de hoogte van de vergoeding, kan ieder van hen een verzoek tot vaststelling indienen bij het Copyright Tribunal.

beslissen over licenties voor 'the extraction or re-utilisation of all or a substantial part of the contents of a database'.

¹⁷. Bijlage 1 (Parameters voor het Copyright Tribunal) onder A, B, C en D.

¹⁸. Bijlage 1 onder A, B, C en D.

¹⁹. Bijlage 1 onder F.

Ad c.

Art. 93A CDPA bevat net als art. 45d AW een vermoeden van overdracht van bepaalde rechten aan de filmproducent. Het Engelse vermoeden betreft echter alleen de verhuurrechten.²⁰

De producent is aan de makers en aan de uitvoerende kunstenaars een billijke vergoeding verschuldigd voor de verhuur. Partijen kunnen zelf de hoogte van de vergoeding overeenkomen. Indien partijen niet tot een overeenstemming komen, kan het geschil aan het Copyright Tribunal worden voorgelegd.

Ad d.²¹

Omroeporganisaties en kabelexploitanten mogen fonogrammen uitzenden, indien zij een billijke vergoeding betalen aan de betreffende collecting society: vgl. in Nederland art. 7 en art. 15 WNR. Indien geen overeenstemming wordt bereikt over de hoogte van de vergoeding, kan in het Verenigd Koninkrijk de zaak aan het Copyright Tribunal worden voorgelegd.

Ad e.²²

Op grond van art. 66 CDPA kan de Secretary of State bepalen dat het uitlenen van bepaalde werken (literaire werken, muziekwerken, films, fonogrammen e.d.) is toegestaan tegen betaling van een billijke vergoeding. Partijen kunnen zelf de hoogte van de leenvergoeding overeenkomen. Wordt geen overeenstemming bereikt, dan kan het geschil aan het Tribunal worden voorgelegd.

Ad f.

De Competition Commission (CC), een kartelautoriteit, onderzoekt of contracten en voorwaarden van ondernemingen mogelijk in strijd zijn met het algemeen belang. Het onderzoek van de CC kan ten gevolge hebben dat licenties moeten worden verleend of voorwaarden moeten worden gewijzigd. Indien niet tot overeenstemming wordt gekomen, kan een verzoek worden ingediend bij het Copyright Tribunal.

Ad g.

Wanneer de identiteit of verblijfplaats van een uitvoerend kunstenaar niet door een redelijk onderzoek kan worden achterhaald, heeft het Copyright Tribunal de bevoegdheid om toestemming te verlenen voor het verveelvoudigen van de opname van zijn uitvoering.

Alvorens toestemming te verlenen, publiceert het Tribunal een kennisgeving waarin informatie wordt gevraagd over de identiteit van de uitvoerend kunstenaar. Indien daarop niet binnen 28 dagen wordt gereageerd, kan het Tribunal toestemming verlenen. Het Tribunal moet daarbij de volgende omstandigheden in aanmerking nemen: of de oorspronkelijke opname met toestemming van de rechthebbende was gemaakt, of degene die toestemming verlangt rechtmatig in bezit van de opname is gekomen, en of het verveelvoudigen van de opname in overeenstemming is met het doel waarvoor de oorspronkelijke opname was gemaakt.

²⁰. Net als in Nederland geldt de wettelijk veronderstelde overdracht niet voor de componisten en tekstdichters van de filmmuziek.

²¹. *Bijlage 1* onder G.

²². *Bijlage 1* onder E.

Het Tribunal stelt de voorwaarden vast waaronder de toestemming wordt verleend alsmede de hoogte van de vergoeding. De procedure beschreven in nr 4.3 hierna wordt in dit geval niet gevolgd.

Ad h.

Ook indien een uitvoerend kunstenaar op onredelijke gronden toestemming weigert te verlenen voor het verveelvoudigen van de uitvoering, kan het Tribunal namens hem toestemming verlenen. In dit geval wordt wél de gewone procedure gevolgd (zie 4.3).

Ad i.

Voor het verveelvoudigen van bepaalde werken hanteren collecting societies bijzondere standaardcontracten jegens educatieve instellingen of bijzondere licenties.²³ Indien de Secretary of State meent dat zo'n standaardcontract of licentie ten onrechte niet wordt toegepast op bepaalde werken, kan hij het toepassingsbereik van de licentie of het standaardcontract uitbreiden, mits de normale exploitatie van de werken daardoor niet wordt belemmerd en de belangen van de rechthebbende daardoor niet onredelijk worden geschaad.

Rechthebbenden kunnen binnen zes weken beroep tegen de beslissing van de Secretary of State indienen bij het Copyright Tribunal, dat de beslissing kan wijzigen of bevestigen.

Ad j.

Ten aanzien van iedere beslissing van het Tribunal kan een verzoek tot wijziging worden ingediend. Dit kan niet eerder dan na 12 maanden na inwerkingtreding van de beslissing.

4.2 Institutionele aspecten

In 1989 is het vroegere Performing Right Tribunal opgeheven en vervangen door het Copyright Tribunal. Het Performing Right Tribunal was ingesteld om te voorkomen dat de Performing Right Society (PRS)²⁴ zijn monopoliepositie zou misbruiken. Mede naar aanleiding van de herziening van de Berner Conventie in 1967 en 1971, werd de jurisdictie van het Tribunal in 1988 uitgebreid, en kreeg de nieuwe naam: Copyright Tribunal.

Op grond van art. 150 CDPA is de Lord Chancellor bevoegd om na overleg met de Lord Advocate procedureregels vast te stellen. Hieraan is uitvoering gegeven door het opstellen van de *Copyright Tribunal Rules* (CTR). Daarnaast is een *Practice Direction* van toepassing, die door het Tribunal zelf is opgesteld.

De kosten van het Tribunal (honoraria van leden e.d.) worden betaald uit gelden die door het Parlement ter beschikking zijn gesteld.

Het Copyright Tribunal bestaat uit één voorzitter en twee ondervoorzitters. Zij worden door de Lord Chancellor benoemd na overleg met de Lord Advocate. Daarnaast worden minstens twee en hoogstens acht gewone leden

²³. Deze bepaling doet in de verte denken aan ons art. 16 Auteurswet.

²⁴. Ten deze vergelijkbaar met de Nederlandse Buma.

benoemd door de Secretary of State. Voorzitters en leden worden voor het leven benoemd, en kunnen slechts onder zeer bijzondere omstandigheden worden ontslagen.

Om als (onder)voorzitter benoemd te kunnen worden, moet men minstens zeven jaar ervaring hebben als advocaat. Het Tribunal wordt administratief ondersteund door de Secretary.

Voor iedere procedure wordt uit het Tribunal een panel gevormd van één voorzitter en twee of meer gewone leden.

4.3 Modus procedendi

De procedure vangt aan met het indienen van een verzoekschrift bij de Secretary van het Copyright Tribunal. Het verzoekschrift bevat, naast de namen en adresgegevens van partijen, een uiteenzetting van de zaak.

Aan het indienen van een verzoekschrift zijn kosten verbonden variërend van 10 tot 30 pond.

De Secretary betekent het verzoekschrift vervolgens aan de wederpartij en publiceert een kennisgeving dat een verzoekschrift is ingediend. De kennisgeving bevat de namen en adressen van partijen, de aard van de zaak en een termijn waarbinnen belanghebbenden kunnen aangeven dat zij zich als partij in de procedure willen voegen. De termijn bedraagt tenminste 21 dagen vanaf de dag van publicatie. Een partij die zich in het geding wil voegen, moet binnen 42 dagen na publicatie zijn belang bij de zaak uiteenzetten. Het Tribunal beslist op verzoek of ambtshalve of hij voldoende belang heeft.

De wederpartij moet binnen 21 dagen²⁵ na ontvangst van het verzoekschrift een antwoord indienen. Binnen tien dagen daarna betekent de Secretary het antwoord aan de andere partijen.

Vervolgens stelt de voorzitter de datum voor de eerst zitting vast. Op deze zitting geeft de voorzitter na het horen van partijen aanwijzingen voor het verdere verloop van de procedure. De aanwijzingen betreffen onder andere het zittingenrooster en de procedure en termijnen voor het indienen en uitwisselen van schriftelijke stukken resp. bewijsmateriaal. Alle partijen kunnen voor de eerste zitting voorstellen indienen waarin zij aangeven welke aanwijzingen zij wensen. Partijen kunnen zelfs samen deze regels overeenkomen, doch het staat de voorzitter vrij om in het belang van een spoedige en doelmatige behandeling van de zaak van de overeengekomen voorschriften af te wijken.

Nadat alle schriftelijke stukken zijn gewisseld, moeten partijen gezamenlijk vaststellen over welke punten geen geschil (meer) bestaat. De punten van overeenstemming moeten vóór de mondelinge behandeling bij de Secretary worden ingediend.

Uiterlijk zeven dagen vóór het begin van de mondelinge behandeling, moeten partijen aan elkaar en aan het Tribunal een zogenaamd 'Skeleton Argument' toezenden, waarin alle argumenten en de daarbij behorende bewijsmiddelen en precedents moeten worden opgesomd.

Daarnaast moeten partijen gezamenlijk een 'Core Bundle' opstellen. Dit is een dossier dat alle voornaamste bewijsmiddelen bevat. Tevens moeten partijen gezamenlijk een 'Bundle of Authorities' indienen. Dit dossier bevat alle aan te voeren precedents.

Aangezien het Tribunal vóór de mondelinge behandeling alle bovengenoemde stukken heeft doorgenomen, is het niet nodig dat er op de mondelinge behandeling lange pleidooien worden gehouden. De 'Practise Direction' schrijft

²⁵. 28 dagen bij geschillen over standaardcontracten.

dan ook voor dat de pleidooien niet langer dan een uur mogen duren en vooral zijn bedoeld om de aandacht te vestigen op de punten die in geschil zijn.

De mondelinge behandeling is openbaar. Partijen kunnen getuigen oproepen en verhoren. Deze verhoren dienen zo kort mogelijk te zijn en alleen de relevante geschilpunten te betreffen.

Tenslotte krijgen beide partijen de gelegenheid hun conclusies uiteen te zetten.

Het Tribunal beslist bij meerderheid van stemmen. De beslissing wordt schriftelijk en met redenen omkleed aan partijen betekend. Indien een standaardcontract wordt gewijzigd, wordt dit aan de beslissing gehecht.

Het Tribunal kan één van de partijen in de kosten van de wederpartij veroordelen. Uit jurisprudentie van het Tribunal blijkt dat dit zelden gebeurt. Over het algemeen dragen partijen hun eigen kosten.

4.4. Afdwingbaarheid en algemeen verbindend verklaring

De beslissing heeft als regel alleen rechtskracht tussen partijen bij het geding. Hierop bestaan twee uitzonderingen;

Bij geschillen over voorgestelde standaardcontracten waarbij collecting societies betrokken zijn (hierboven 4.1 onder a.1), kan het Tribunal het gewijzigde standaardcontract van toepassing verklaren op alle gebruikers waarop het contract van toepassing zou zijn (art. 118 lid 3 CDPA).

De andere uitzondering betreft geschillen met betrekking tot een beslissing van de Secretary of State (hierboven 4.1 onder i). Uitspraken van het Copyright Tribunal in dit type zaken gelden voor alle partijen op wie de licentie of het standaardcontract van toepassing is.

De beslissing treedt in werking op een door het Tribunal bepaald tijdstip. Het Tribunal kan aan een beslissing terugwerkende kracht verlenen.

4.5. Hoger beroep en verhouding tot gewone rechtspraak

Binnen 28 dagen na de beslissing van het Tribunal kan hoger beroep worden ingesteld bij de High Court (in Schotland bij de Court of Session).

Het beroep moet (in lijn met het algemene Britse procesrecht) gegrond zijn op een 'point of law'.

4.6. Slotopmerkingen Verenigd Koninkrijk

Er zijn vrij gedetailleerde gegevens bekend over de aantallen zaken bij het Copyright Tribunal en de doorlooptijd ervan, tot 1996.

Sinds zijn ontstaan heeft het Copyright Tribunal 20 zaken behandeld. Er zijn nog 24 zaken aanhangig.

De verdeling over de hierboven (4.1) vermelde rubrieken is als volgt:

Ad a.1): 9 zaken behandeld; 7 nog aanhangig
Ad a.2): 5 zaken behandeld; 7 nog aanhangig
Ad d: 3 zaken behandeld; 10 nog aanhangig
Ad g: 1 zaak behandeld
Ad h: 1 zaak behandeld
Ad k: 1 zaak behandeld

Voor de tussen 1989 en 1996 besliste zaken is de gemiddelde duur berekend. Deze bedroeg *gemiddeld* 9 maanden. Dit geeft niet een helemaal zuiver beeld. De art. 190-procedures (toestemming namens onbekend uitvoerend kunstenaar; hierboven g en h) zijn naar hun aard heel kort en trekken het gemiddelde dus naar beneden.

Kritiek richtte zich in 1974-1988, tijdens de herziening van de Copyright Law, met name op de lengte en kosten van de procedure bij het (toen nog) Performing Right Tribunal.

Door het opstellen van de eerder genoemde Practise Direction in 1995 zouden deze problemen grotendeels zijn ondervangen. Er is echter nog steeds kritiek op de lengte van procedures. Geopperd is een 'fast track'-procedure voor dringende zaken. Gepleit is voor een forse uitbreiding van het aantal leden van de commissie, met het oog op een verwachte toename van procedures en ter verhoging van de doorlooptijd.

Er is ook kritiek geuit op de samenstelling van het Tribunal. In grote zaken waar veel geld op het spel staat en waarbij partijen gebruik maken van advocaten en veel bewijs aanvoeren, zouden velen graag zien dat het Tribunal door een High Court Judge of iemand van vergelijkbare status wordt voorgezeten. Geopperd wordt dat de Lord Chancellor het economisch belang van de zaken die het Tribunal te berechten krijgt heeft onderschat.

Daarbij wordt erop gewezen dat de bedragen die in Tribunal procedures op het spel staan vaak vele malen groter zijn dan de bedragen waarover de High Court moet beslissen.

De Monopolies and Mergers Commission (MMC) heeft op verzoek van de Trade and Industry Secretary en de Home Secretary onderzoek gedaan naar de werkzaamheden van collecting societies. In de loop der tijd werd hierbij ook het Copyright Tribunal betrokken. De MMC heeft aanbevelingen gedaan naar aanleiding van kritiek van collecting societies en gebruikersverenigingen. De belangrijkste aanbevelingen en kritiek zijn hierboven verwoord.

Bronnen:

M.F. Flint, A Users Guide to Copyright, London 1998, ch. 13.

Freegard/Black, The Decisions of the UK Performing Right and Copyright Tribunal. London 1997, Butterworth.

Laddie/Prescott/Vitoria, The modern law of copyright and designs. 2nd Edition. London 1995, Butterworth.

Website: www.patent.gov.uk/copy/tribunal/

5. VERENIGDE STATEN VAN AMERIKA

Primaire bronnen:

Title 17 (Copyright Act): art. 801–803, 111, 114, 115, 116, 118, 119, 1003-1007

Code of Federal Regulations, title 37, chapter II

5.1. Typen geschillen

Ingevolge art. 801 van de Copyright Act en art. 251.2 van de Code of Federal Regulations hebben de 'Copyright Arbitration Royalty Panels' (CARP's) tot doel om beslissingen te nemen met betrekking tot:

- a. tarieven voor de verplichte licenties voor kabeldoorgifte (art. 111)
- b. tarieven en voorwaarden voor het maken van tijdelijke (efemere) opnamen (art. 112)
- c. tarieven en voorwaarden voor de digitale uitzending van geluidsopnamen door radio-omroepen (art.114)
- d. tarieven voor het reproduceren en verspreiden van muziekwerken (art. 115)
- e. tarieven voor jukeboxes (art. 116)
- f. tarieven en voorwaarden voor het gebruik van werken door publieke omroepen (art. 118)
- g. tarieven voor secundaire uitzending door een satelliet (art. 119)
- h. de verdeling van de door de Register of Copyrights²⁶ ontvangen auteursrechtelijke vergoedingen op grond van genoemde artikelen en art. 1003.²⁷

Ad a. Kabeldoorgifte²⁸

Art. 111 creëert een wettelijke licentie voor kabelexploitanten die aan hun abonnees omroepsignalen doorgeven. De wettelijke licentie kan door iedere kabelexploitant worden verkregen, indien hij elk half jaar bij de Register of Copyrights een overzicht van zijn opbrengsten deponereert en de auteursrechtelijke vergoedingen betaalt. Lid d1B regelt op welke manier de tarieven berekend moeten worden. De tarieven bedragen steeds een percentage van de bruto opbrengst van de kabelexploitant. Elk vijfde jaar sinds 1995 kunnen deze tarieven door een CARP worden aangepast, indien een belanghebbende partij dit verzoekt. De tarieven worden tevens aangepast indien de regels van de Federal Communications Commission (FCC) ten aanzien van kabeldoorgifte veranderen.

De kabelexploitanten dienen de auteursrechtelijke vergoedingen te storten bij de Register of Copyrights. De taak van de CARP's bestaat hier dus uit het aanpassen van de tarieven én uit het verdelen van de vergoedingen over de rechthebbenden. Zie over dit laatste onder 5.3.2.

Ad b. Maken van tijdelijke (efemere) opnamen²⁹

²⁶. *Register of Copyrights* is de historische officiële naam van het hoofd van het Copyright Office (waar men wellicht eerder de aanduiding *Registrar* zou verwachten): vgl. section 701 (a) van de Copyright Act.

²⁷. Art. 1003: Voor het produceren, importeren en verspreiden van digitale geluidsopname apparatuur moet een vergoeding worden betaald aan het Copyright Office.

²⁸. *Bijlage 2* (parameters voor de CARP's) onder B.

Net als in Nederland³⁰ mogen omroepen die het recht hebben om geluidsopnamen uit te zenden, voor dat doel één tijdelijke reproductie van de geluidsopname maken. Voor het recht een reproductie te maken geldt een wettelijke licentie. Iedere omroep heeft recht op een licentie.

Partijen kunnen zelf de voorwaarden en tarieven van de licentie overeenkomen alsmede de datum waarop de licentie eindigt. Partijen mogen daartoe ook collectieve bemiddelaars aanwijzen.

Indien partijen geen overeenstemming bereiken, kunnen ze het geschil aan een CARP voorleggen. Een verzoek daartoe kan alleen worden ingediend gedurende de maand juli van het jaar 2000 en elk tweede jaar daarna, of wanneer een overeengekomen licentie eindigt en er geen nieuwe voor in de plaats treedt.

De taak van de CARP's bestaat hier uitsluitend uit het vaststellen of aanpassen van tarieven, en incidenteel uit het vaststellen van licentievoorwaarden.

Ad c. Digitale uitzending van geluidsopnamen door de radio³¹

Net als in Nederland beschikken fonogrammenproducenten over een aantal uitsluitende rechten, waaronder het recht tot immateriële openbaarmaking. Dit recht wordt op verschillende manieren beperkt. Zo is bijvoorbeeld uitzending en heruitzending door een niet-commerciële educatieve omroep gratis toegestaan. De overige uitzendingen zijn onderworpen aan een wettelijke licentie.³²

Ook hier kunnen partijen zelf voorwaarden en tarieven overeenkomen. Vergoedingen worden rechtstreeks aan de rechthebbende resp. aan de collectieve bemiddelaar betaald.

Verzoeken tot wijziging van tarieven of ter verkrijging van een wettelijke licentie kunnen elk vijfde jaar na 1995 worden ingediend.

Ad d. Verveelvoudigen en openbaar maken van muziekwerken³³

Het uitsluitend recht om muziekwerken, die reeds met toestemming van de rechthebbende in het verkeer zijn gebracht, te verveelvoudigen en openbaar te maken, is onderworpen aan een dwanglicentie. De licentie omvat mede het recht om arrangementen te maken en om het werk digitaal beschikbaar te maken.

Art. 115 lid c2 regelt op welke manier de tarieven dienen te worden berekend. Vergoedingen worden ook hier rechtstreeks aan de rechthebbende of aan de collectieve bemiddelaar betaald.

Elk tiende jaar na 1997 kunnen partijen een verzoek tot wijziging van de tarieven indienen.

Ad e. Ten gehore brengen van muziekwerken door middel van juke boxes³⁴

Partijen kunnen zelf onderhandelen over de tarieven. Ze kunnen ook door middel van gewone arbitrage een licentie overeenkomen. Deze arbitrage geschiedt niet door de Copyright Arbitration Royalty Panels.

Indien geen licentie overeengekomen wordt of indien de licentie is verlopen en er geen nieuwe voor in de plaats treedt, kan een belanghebbende partij een verzoek tot vaststelling door een CARP indienen.

Auteursrechtvergoedingen dienen bij de Register of Copyrights te worden gestort.

²⁹. *Bijlage 2* onder A, C en D.

³⁰. Vgl. art. 17b Auteurswet 1912.

³¹. *Bijlage 2* onder A en C.

³². Vgl. in Nederland artt. 7 en 15 WNR.

³³. *Bijlage 2* onder A.

³⁴. *Bijlage 2* onder A.

Ad f. Uitzending van werken door publieke omroepen³⁵

Artikel 118 heeft betrekking op het uitzenden van gepubliceerde muzikale, beeld-, grafische en beeldhouwwerken door publieke omroepen zonder winstoogmerk. Ook hiervoor geldt een dwanglicentie. Indien partijen niet zelf de voorwaarden en tarieven overeenkomen, volgt er een arbitrageprocedure bij een CARP. Deze procedures worden elk vijfde jaar vanaf 1997 gevoerd. Hiervoor is niet nodig dat een belanghebbende een verzoek om beoordeling door een CARP indient.

Auteursrechtvergoedingen worden rechtstreeks aan de rechthebbende of collectieve bemiddelaar betaald.

Ad g. Secundaire uitzending via de satelliet

Hiervoor geldt een wettelijke licentie. Omdat de wetgeving ten aanzien van secundaire uitzending in de afgelopen decennia regelmatig is veranderd, zijn verschillende regelingen van toepassing, afhankelijk van de datum waarop de uitzending is geschied.

Onder de jongste regeling kunnen licenties door iedere satellietinstelling worden verkregen, indien elk half jaar bij de Register of Copyright een overzicht van de opbrengsten wordt gedeponereerd en de vergoedingen worden betaald.

In 1997, toen de regeling in werking trad, konden partijen vrijwillig tarieven overeenkomen. Deze overeenkomsten moesten worden geregistreerd bij het Copyright Office. Voor partijen die geen overeenkomst hadden geregistreerd, geldt het tarief dat door een CARP is vastgesteld.

5.2. Institutionele aspecten

Met het aannemen van de 'Copyright Royalty Tribunal Reform Act' in 1993 is het Copyright Tribunal opgeheven en vervangen door een systeem van ad hoc *Copyright Arbitration Royalty Panels* (CARP's) dat wordt beheerd en bestuurd door de Librarian of Congress en het Copyright Office. De Librarian of Congress is door de President gemachtigd om regels op te stellen met betrekking tot de procedures die voor de CARP's zullen gelden. Het resultaat hiervan is te vinden in titel 37 van de Code of Federal Regulations.

De Librarian of Congress kan een CARP benoemen en samenstellen op aanbeveling van de Register of Copyrights om tarieven vast te stellen of om vergoedingen te verdelen onder rechthebbenden.

Een CARP bestaat uit drie arbiters. Twee daarvan worden door de Librarian of Congress op aanbeveling van de Register of Copyrights gekozen uit een lijst.³⁶

De twee arbiters selecteren een derde arbiter uit dezelfde lijst, die als voorzitter optreedt. Indien zij geen overeenstemming kunnen bereiken over de persoon van de derde arbiter, zal de Librarian of Congress deze benoemen.

³⁵. Bijlage 2 onder A en C.

³⁶. Professionele arbitrage-organisaties kunnen elke twee jaar een lijst van arbiters indienen. Deze lijst dient de persoonlijke gegevens, kwalificaties en ervaring te bevatten. Uit deze lijsten stelt de Librarian een lijst van ten minste 30 en ten hoogste 75 arbiters samen, die afkomstig zijn van ten minste 3 arbitrage organisaties (art. 251.3 CFR).

Een arbiter moet tenminste aan de volgende eisen voldoen om in een CARP te mogen optreden: hij moet jurist zijn, tenminste tien jaar ervaring hebben in de juridische praktijk en ervaring hebben als arbiter, resp. in het oplossen en schikken van geschillen.

De Code of Federal Regulations bevat in artikel 251.30 een lange lijst van gedragsregels waaraan arbiters dienen te voldoen. Zo mogen zij geen direct of indirect financieel belang hebben bij het geschil; zij moeten de ethische en juridische principes toepassen; zij mogen geen giften ontvangen van personen die belang hebben bij het geschil; zij moeten eerlijk, onpartijdig, geduldig, beleefd en waardig optreden; en zij mogen geen nevenfuncties hebben die hun optreden als arbiter kunnen beïnvloeden.

Partijen kunnen gemotiveerd bezwaar indienen tegen arbiters die op de lijst voorkomen. Indien de Librarian het bezwaar gegrond acht, wordt de desbetreffende arbiter niet geselecteerd.

5.3. Modus procedendi

5.3.1. Vaststelling of aanpassing van tarieven

Procedures met betrekking tot tarieven, vangen aan met een verzoekschrift daartoe.³⁷ Een verzoekschrift kan worden ingediend door een ieder die een licentie of aanpassing van tarieven verlangt, mits hij daarbij voldoende belang heeft.

Zoals we onder 5.1 zagen, kunnen verzoekschriften niet op elk moment worden ingediend. Hierdoor wordt bereikt dat er gedurende enkele jaren geen tariefwijzigingen plaatsvinden.

Het verzoekschrift dient te bevatten: het belang dat de eiser bij de zaak meent te hebben, en een mededeling in hoeverre dat belang door andere gebruikers of rechthebbenden wordt gedeeld.

Vervolgens publiceert de Librarian in het Federal Register een verzoek om commentaar door belanghebbende partijen op het verzoekschrift. Tegelijk wordt een datum gepubliceerd waartegen andere partijen kunnen aangeven of zij aan een CARP procedure willen deelnemen (*notice of intent to participate*).

Bij geschillen met betrekking tot kabeldoorgifte, jukeboxes en fonogrammen, wordt partijen een termijn van dertig dagen gegeven om de zaak te schikken. Indien een schikking is bereikt, neemt de Librarian het overeengekomen tarief over.

Indien geen schikking wordt bereikt, stelt de Librarian de datum vast waarop de procedure begint en bepaalt een periode van 45 dagen, die aanvangt met het uitwisselen van schriftelijke stukken door partijen. Gedurende deze periode kunnen partijen ook motions³⁸ en objections³⁹ indienen en daarop reageren.

³⁷. Hierop bestaat één uitzondering; procedures met betrekking tot tarieven voor publieke omroepen worden elke vijf jaar gevoerd zonder dat een eis dient te worden ingediend.

³⁸. Elke partij kan een motion indienen om van een mondelinge procedure af te zien. De motion kan worden ingewilligd indien alle partijen er schriftelijk mee instemmen en er geen geschil bestaat met betrekking tot belangrijke feitelijke kwesties.

³⁹. Inclusief bezwaren tegen arbiters.

Na het einde van de 45-dagen periode en nadat de Librarian over alle motions en objections heeft beslist, beoordeelt de Librarian of de eiser voldoende belang heeft bij het verzoek. Daarna zal de Librarian een kennisgeving van het begin van de procedure publiceren alsmede de datum waarop deze begint. De kennisgeving omvat de aard en het stappenschema van de procedure.

5.3.2. Verdeling van geïnde vergoedingen

In sommige gevallen moeten vergoedingen bij de Register of Copyrights worden gestort. Na aftrek van kosten, wordt het gehele bedrag aan vergoedingen gestort in de schatkist. Het bedrag wordt vervolgens belegd in rentedragende obligaties. Daarna moet de Librarian of Congress de vergoedingen met de gekweekte rente onder de rechthebbenden verdelen. Daartoe kan iedere persoon die meent recht te hebben op een vergoeding, elk jaar een vordering indienen bij de Librarian.

Nadat de vorderingen zijn ingediend, wordt de rechthebbenden verzocht om de zaak onderling te schikken en om hun visie kenbaar te maken. Tegelijk wordt een datum gepubliceerd waartegen partijen kunnen aangeven dat zij aan de (eventuele) verdelingsprocedure willen deelnemen (notice of intent to participate).

Daarna start de 45-dagen periode en stelt de Librarian de datum vast waarop de procedure begint. Na deze periode publiceert de Librarian een kennisgeving dat er onder rechthebbenden een verschil van mening bestaat (declaration of controversy), alsmede de kennisgeving van het begin van de procedure.

5.3.3. De CARP - procedure⁴⁰

Ieder die aan de procedure voor een CARP wil deelnemen, moet de notice of intent indienen bij de Librarian, voorafgaande aan de 45 dagen termijn.

Op de eerste dag van deze termijn moeten alle schriftelijke stukken door partijen zijn ingediend bij het Copyright Office en aan alle andere partijen bij het geding zijn toegezonden. De stukken moeten alle getuigenverklaringen en bewijsstukken bevatten die de betreffende partij in de procedure aan wil voeren (inclusief oude gegevens van het Copyright Royalty Tribunal). In procedures met betrekking tot tarieven moeten partijen tevens aangeven welk tarief zij eisen. In verdelingskwesties moeten de rechthebbenden aangeven op welk percentage van de vergoedingen zij aanspraak maken. In de stukken mag geen bewijs worden opgenomen dat niet door een getuige wordt ondersteund. Het Copyright Office zendt de stukken aan het CARP. Na uitwisseling van de schriftelijke stukken, kunnen partijen schriftelijk re - en dupliceren.

Daarna volgt een mondelinge behandeling. De voorzitter handelt overeenkomstig de meerderheidswensen van het panel. De behandeling begint met pleidooien. Vervolgens kunnen partijen hun in de stukken aangekondigde getuigen oproepen en hun bewijzen aanvoeren. Getuigen moeten worden beëdigd.

Partijen kunnen onder meer resultaten van onderzoeken die zij hebben laten verrichten als bewijs aanvoeren. Deze onderzoeken betreffen veelal economische en statistische gegevens die van belang zijn voor de hoogte van de tarieven. Partijen dienen duidelijk aan te geven welke methodes van onderzoek zijn gebruikt.

⁴⁰. Zie ook *bijlage 3*: Stappen- en tijdschema CARP-procedures.

Partijen mogen over en weer bezwaren tegen elkanders getuigen en bewijzen indienen en repliceren resp. dupliceren.

Partijen moeten zich altijd door een advocaat laten vertegenwoordigen.

De mondelinge behandeling is openbaar⁴¹. Het zittingsrooster wordt door het panel gepubliceerd in het Federal Register. Dit dient minimaal zeven dagen voor het begin van de mondelinge behandeling te geschieden.

Als alle bewijsstukken zijn ingediend en alle partijen hun zegje hebben gedaan, sluit de voorzitter de mondelinge behandeling. Daarna kunnen partijen voorstellen indienen op basis van de bewijzen en het volgens hen geldende recht. Zij zijn hiertoe zelfs verplicht als de voorzitter daarom vraagt. Partijen krijgen de gelegenheid om op elkanders voorstellen te reageren.

Tenslotte brengt het CARP verslag uit aan de Librarian of Congress. Dit verslag bevat de beslissing van het CARP, het schriftelijk verslag van de gehele procedure en de feiten die het CARP relevant achtte. Eventuele dissenting opinions moeten worden vermeld. Het verslag dient binnen 180 dagen na de kennisgeving van het begin van de procedures door de Librarian zijn ontvangen. Kopieën worden aan partijen toegezonden en ter inzage gelegd voor het publiek.

Alle beslissingen van het panel worden gepubliceerd in het Federal Register.

Binnen 14 dagen nadat de Librarian het verslag heeft ontvangen, kunnen partijen bij de Librarian of Congress een eis indienen tot wijziging of verwerping van de beslissing van het panel.

Binnen 90 dagen na ontvangst van het verslag, beslist de Librarian of hij de beslissing van het panel bekrachtigt, gewijzigd vaststelt of verwerpt. Hij mag een beslissing alleen verwerpen, indien het panel willekeurig of in strijd met de wet heeft gehandeld. Verwerping resp. vervanging van de beslissing van het CARP veronderstelt een gedegen onderzoek van de Librarian.

De beslissing wordt in het Federal Register gepubliceerd en aan alle partijen toegezonden.

5.4. Afdwingbaarheid en algemeen verbindend verklaring

De beslissing heeft alleen rechtskracht tussen partijen bij het geding. In de meeste gevallen zullen alle partijen die niet vrijwillig een licentieovereenkomst hebben gesloten, aan het geding deelnemen. De procedures worden immers maar éénmaal in de zoveel jaar gevoerd, en zonder licentie kan een gebruiker zijn bedrijf niet voortzetten.

De definitieve beslissing treedt in werking 30 dagen na publicatie in het Federal Register en levert een executoriale titel op.

⁴¹. Onder bepaalde omstandigheden kunnen delen van zittingen met gesloten deuren worden gehouden (art. 251.13 CFR).

5.5. Hoger beroep en verhouding tot gewone rechtspraak

Binnen 30 dagen na publicatie van de beslissing van de Librarian, kan een partij hoger beroep instellen bij het US Court of Appeals in Washington DC. Het hoger beroep is gericht tegen de beslissing van de Librarian ten aanzien van de beslissing van het panel.

Het Court of Appeals mag de beslissing van de Librarian slechts vernietigen indien het meent dat de Librarian willekeurig of in strijd met de wet heeft gehandeld. Er zijn verschillende mogelijkheden:

- 1) De Librarian had de beslissing van het panel verworpen:
 - a. Het Court of Appeals vernietigt de beslissing van de Librarian en bekrachtigt die van het panel.
 - b. Het Court of Appeals vernietigt de beslissing van de Librarian én die van het panel. De zaak wordt dan terug verwezen naar de Librarian, opdat een nieuwe CARP zich over het geval kan buigen.
 - c. Het Court of Appeals wijzigt de beslissing van de Librarian.
 - d. Het Court of Appeals bekrachtigt de beslissing van de Librarian.
- 2) De Librarian had de beslissing van het panel bekrachtigd:
 - a. Het Court of Appeals verwerpt de beslissing van de Librarian en verwijst de zaak terug voor een hele nieuwe behandeling.
 - b. Het Court of Appeals bekrachtigt de beslissing van de Librarian.

5.6. Slotopmerkingen Verenigde Staten

Het aantal procedures verschilt per jaar en schikkingen worden aangemoedigd. In het jaar 2000 waren er 5 procedures. Drie ervan betroffen de vaststelling van tarieven en voorwaarden voor de verplichte licenties van resp. art. 115, art. 114 en art. 112. De andere twee betroffen de verdeling van vergoedingen onder de rechthebbenden.

Het is erg moeilijk de gemiddelde duur te berekenen, vanwege de complexiteit van de procedures. De eigenlijke CARP-procedure begint pas nadat alle motions e.d. zijn ingediend. Vaak vragen partijen nog nader uitstel om een schikking te bereiken. Aangezien dit wordt aangemoedigd, staat de Librarian een schikkingspoging vaak toe. De procedure vóór de eigenlijke CARP-procedure wordt dus vaak verlengd.

Er blijken in veel gevallen al één à twee jaar verstreken voordat de eigenlijke CARP-procedure begint. De CARP-procedure zélf duurt niet langer dan 180 dagen. Het komt wel eens voor dat de procedure voor een bepaalde periode wordt geschorst, omdat één van de arbiters ziek wordt o.i.d. In een aantal gevallen is de periode van 180 dagen ook overigens te kort gebleken. Men houdt zich echter in het algemeen aan de 180-dagen termijn.⁴² De periode van 90 dagen waarbinnen de Librarian de beslissing van de CARP kan herzien, wordt overigens door velen als te kort gezien.

Zoals eerder vermeld, werd het Copyright Royalty Tribunal (CRT) in 1993 opgeheven en vervangen door het systeem van CARP's, met als aanleiding de klachten dat het CRT erg duur was. Het CARP's systeem is echter nog veel duurder gebleken.

⁴². Informatie van www.loc.gov/copyright/carp/index.html. Deze site bevat een wildernis aan informatie die ook nog

Er is ook kritiek op de samenstelling van de CARP's. De arbiters moeten afkomstig zijn van professionele arbitrage-organisaties en moeten advocaten zijn met 10 jaar ervaring. Ze worden nogal 'ad hoc' geselecteerd. Vaak hebben arbiters geen achtergrond in het auteursrecht. Het gevolg hiervan is dat CARP-beslissingen onvoorspelbaar worden gevonden, en de klacht bestaat dat richtinggevende precedentes ver te zoeken zijn. Arbiters verdienen tussen de 200 en 350 dollar per uur. Er zijn procedures bekend waarin de honoraria van de arbiters bij elkaar 500.000 dollar overschreden. Men 'boft' dan nog dat de CARP's administratief ondersteund worden door het Copyright Office en de Library of Congress.

Er wordt gepleit om in gevallen van relatief klein financiële belangen, niet drie arbiters te selecteren maar slechts één.

Er wordt inmiddels door het Copyright Office onderzoek gedaan naar alternatieven. Een goed alternatief is echter nog niet gevonden.

Bronnen:

M.B. Nimmer, *Nimmer on Copyright*, Vol. 3

Website Copyright Tribunal

M. Peters, U.S. Register of Copyrights: *The United States Copyright Office*, in: *Institutions administratives du droit d'auteur*, documenten conferentie 11 en 12 oktober 2001, Hotel Omni, Montréal.

6. CANADA

Primaire bronnen: Copyright Act, Section 66 (Copyright Board).

Copyright Act: Part VII (artt. 66-78) en artt. 3, 8, 13-15, 18-21, 29.6, 29.7, 31, 32.4, 32.5;

Directive on Procedures.

6.0. Achtergronden

Na de introductie in 1921 in de Canadese Copyright Act van muziekuitvoeringsrechten, waren de collecting societies en hun tarieven aanvankelijk nauwelijks onderworpen aan overheidstoezicht. Zij moesten wel licenties registreren bij het Copyright Office, maar hoefden geen informatie te verstrekken over de hoogte van de tarieven.

In 1931 werd de Copyright Act gewijzigd. Collecting Societies moesten nu lijsten van het door hun beheerde repertoire indienen bij het Copyright Office, alsmede de tarieven die werden gerekend en óók een verklaring van alle voorgestelde tarieven.

Naar aanleiding van klachten werden er twee onderzoeken naar collecting societies verricht. Eén van deze onderzoeken werd verricht door Judge James Parker, die een aantal aanbevelingen deed voor de hervorming van de Copyright Act. Judge Parker adviseerde dat er een commissie moest worden ingesteld die beslissingen kon nemen in geschillen en tarieven kon goedkeuren voordat ze van kracht werden.

Hierop werd in 1936 de Copyright Appeal Board ingesteld. De Board had de bevoegdheid jaarlijks tarieven goed te keuren of eventueel te wijzigen die collecting societies konden vragen voor het verlenen van licenties. Er stond geen beroep open tegen de beslissingen van de Board en beslissingen behoefden niet te worden gemotiveerd.

Pas in 1989 werd de Board opgeheven naar aanleiding van grootscheepse wijzigingen in de Copyright Act. De huidige Copyright Board kwam er voor in de plaats en zijn jurisdictie werd fors uitgebreid.

6.1. Typen geschillen

De Copyright Board heeft op grond van de Copyright Act bevoegdheden met betrekking tot de vaststelling/aanpassing van:

- a. tarieven die door collecting societies (de Canadese wet spreekt van collective societies) worden gehanteerd voor het in het openbaar ten gehore brengen van muziekwerken en voor het beschikbaar stellen daarvan aan het publiek door middel van telecommunicatie (art. 67-69);
- b. tarieven die door collective societies worden gehanteerd in standaardcontracten voor het gebruik van werken, uitvoeringen, fonogrammen en televisieprogramma's (art 70.1 - 70.191);
- c. de door een individuele gebruiker te betalen vergoeding in geval van geschillen met een collective society (art. 70.2 - 70.4);
- d. tarieven voor het gelijktijdig doorgeven van signalen (art 71 - 76);
- e. tarieven voor het reproduceren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's door educatieve instellingen voor educatieve doeleinden (art. 71-76);
- f. de thuishopieheffing voor muziekwerken (art. 79-88);

alsmede bevoegdheden met betrekking tot:

- g. het verlenen van toestemming voor het gebruik van gepubliceerde werken, vastgelegde uitvoeringen, gepubliceerde fonogrammen en vastgelegde uitzendingen namens een onbekende rechthebbende (art. 77);
- h. het onderzoeken van overeenkomsten tussen collecting societies en gebruikers op verzoek van de Commissioner of Competition (art. 70.5 en 70.6);
- i. het vaststellen van een vergoeding voor handelingen m.b.t. werken die voorheen onbeschermd waren in landen die zich later bij de Berner Conventie, de Universele Auteursrecht Conventie of de Wereldhandelsorganisatie hebben aangesloten (art. 78).

De Copyright Board heeft ook bevoegdheden met betrekking tot de verdeelsleutel van de geïnde gelden.

Ad a)

De artikelen 67-69 hebben betrekking op collecting societies die namens hun leden licenties-verlenen en vergoedingen incasseren voor het in het openbaar ten gehore brengen van muziekwerken.⁴³

Deze collecting societies (overeenkomstig de Canadese wet spreken wij verder van *collective societies*) zijn verplicht om, wanneer zij voor de eerste keer tarieven vaststellen, een voorstel in te dienen bij de Copyright Board met betrekking tot de hoogte van de tarieven. Voor collecting societies die een in het verleden vastgesteld tarief willen wijzigen, geldt hetzelfde.

Een voorstel moet tijdig worden ingediend voorafgaande aan de gewenste inwerkingtreding van het tarief, respectievelijk de datum waarop het oude tarief verloopt.

De voorgestelde tarieven moeten voor minstens één kalenderjaar gelden.

Wanneer er geen voorstel is ingediend, mag de *collective society* niet optreden tegen inbreuken en geen andere vergoedingen incasseren.

Als wél een voorstel is ingediend, wordt het gepubliceerd in de *Canada Gazette* en krijgen gebruikers de gelegenheid om bezwaar tegen het voorgestelde tarief in te dienen (zie 6.3).

Ad b)

De artt. 70.11 - 70.6 zijn van toepassing op *collective societies* die standaardcontracten hanteren, waarin geregeld wordt voor welke typen van gebruik een licentie wordt verleend en onder welke voorwaarden.

Voor *collective societies* die voor het eerst tarieven vaststellen, geldt dat zij verplicht zijn een voorstel in te dienen.

Voor *collective societies* die hun tarieven willen aanpassen, geldt dat zij een voorstel *mogen* indienen. Ze kunnen echter ook overeenkomsten sluiten met gebruikers over de hoogte van de vergoeding.

De *collective society* of de gebruiker kan de overeenkomst binnen 15 dagen na totstandkoming registreren bij de Board. De Competition Commissioner heeft recht op inzage in de registreerde overeenkomsten (zie *ad h*).

⁴³. Blijkens art. 68 zijn bepaalde tarieven voor radio- en televisieuitzending/doorgifte vooralsnog wettelijk gefixeerd.

De door de Board vastgestelde vergoedingen gelden uiteraard niet voor gebruikers waarmee de collective society een overeenkomst heeft gesloten.

Overigens geldt hier hetzelfde als vermeld onder *ad a*.

Ad c)

Wanneer een individuele gebruiker en een collective society een geschil hebben met betrekking tot de hoogte van de tarieven of aanverwante bepalingen, kan ieder van hen dit voorleggen aan de Board.

De Board stelt de tarieven en bepalingen die in geschil zijn vast voor een periode van tenminste één jaar.

Ad d)

Het gelijktijdig doorgeven van radio- en televisiesignalen levert geen inbreuk op, mits de gebruiker een vergoeding betaalt (art. 31 lid 2 sub d). De collective societies die de vergoedingen incasseren, zijn verplicht een voorstel in te dienen met betrekking tot de hoogte van de tarieven. Daarvoor geldt hetzelfde als vermeld onder *ad a*.

Ad e)

Ingevolge art. 29.6 mogen educatieve instellingen één enkele kopie van een nieuwsprogramma maken om het aan studenten te vertonen voor educatieve doeleinden en het nieuwsprogramma vertonen aan de studenten.

De instellingen moeten daarvoor een vergoeding betalen. De collective societies die de vergoedingen incasseren, zijn verplicht een voorstel in te dienen met betrekking tot de hoogte van de vergoeding (zie verder *ad a*).

Ad f)

Net als in Nederland levert de verveelvoudiging van een werk, fonogram of uitvoering welke beperkt blijft tot enkele exemplaren en uitsluitend dient tot eigen gebruik, geen inbreuk op het auteursrecht of naburig recht op.

Maar net als in Nederland is de fabrikant of importeur van de voorwerpen, die bestemd zijn om daarop

vastgelegde beelden ten gehore te brengen of te vertonen, aan de rechthebbende een vergoeding verschuldigd.

Elke *collective society* is verplicht een voorstel met betrekking tot de hoogte van de tarieven in te dienen (zie *ad a*)

en om een *collecting body* voor te stellen. De Board wijst uiteindelijk een *collecting body* aan die het meest geschikt is om de vergoedingen onder de rechthebbenden te verdelen: rechthebbenden die niet (rechtstreeks) zijn aangesloten bij een *collective society*, ontvangen de vergoeding van de *collecting body*.

Ad g)

De Board kan op verzoek van een potentiële gebruiker, een licentie verlenen voor het gebruik van een gepubliceerd werk of fonogram, een vastgelegde uitvoering of uitzending namens een onbekende rechthebbende.

De licentie is niet exclusief en is onderworpen aan de voorwaarden die de Board stelt. De Board kan een trust in het leven roepen waarin de auteursrechtelijke vergoedingen moeten worden gestort. Indien de rechthebbende later opduikt, kan hij binnen vijf jaar na het verlopen van de licentie zijn auteursrechtelijk vergoeding opeisen.

Ad h)

Indien de Commissioner of Competition meent dat een geregistreerde overeenkomst in strijd is met het algemeen belang, kan hij de Board verzoeken de overeenkomst te onderzoeken. Na het horen van partijen en de Commissioner of Competition, kan de Board de overeengekomen tarieven en licentievoorwaarden wijzigen. De gemotiveerde beslissing van de Board wordt aan partijen en aan de Commissioner betekend.

Ad i)

Indien een gebruiker in Canada handelingen heeft verricht met betrekking tot werken die vanwege hun oorsprongslaan voorheen onbeschermd waren, maar die landen zich later bij de Berner Conventie, de Universele Auteursrechtconventie of de WTO hebben aangesloten, mogen de 'verkregen rechten' van de gebruiker niet worden beperkt om de enkele reden dat het land partij geworden is, mits de gebruiker aan de auteursrechthebbende een vergoeding betaalt. Op verzoek van elk der partijen kan de Board de hoogte van de vergoeding vaststellen.

6.2 Institutionele aspecten

De Copyright Board volgde op 1 februari 1989 de vroegere Copyright Appeal Board op.

De Copyright Board bestaat uit ten hoogste vijf leden waaronder een voorzitter en een vice-voorzitter. De leden van de Board worden benoemd door de Governor in Council voor een periode van vijf jaar. Ze kunnen eenmaal worden herbenoemd. De voorzitter moet rechter zijn, of zijn geweest. Leden van de Board mogen geen nevenfuncties vervullen die niet in overeenstemming zijn met hun verplichtingen als lid. Zij mogen ook geen nevenfunctie in dienst van de overheid verrichten.

De voorzitter verdeelt het werk onder de leden. De vice-voorzitter heeft als Chief Executive Officer van de Board de supervisie over het personeel.

De Board mag tijdelijk bepaalde personen met technische of specialistische kennis in dienst nemen om de Board te adviseren.

Het honorarium van de leden wordt vastgesteld door de Governor in Council.

De Board mag met toestemming van de Governor in Council procedureregels (zie *Directive on Procedures*) opstellen, alsmede regels met betrekking tot interne zaken. Elke regeling moet in de *Canada Gazette* worden gepubliceerd.

De Governor in Council kan regels opstellen met betrekking tot het beleid en de criteria die de Board moet toepassen bij het vaststellen van tarieven en het nemen van beslissingen. De Governor in Council heeft daaraan uitvoering gegeven door het opstellen van een twaalfdelig [*Copyright Board Canada*] *Regulations*.

De Board moet jaarlijks een rapport uitbrengen aan de minister en de Governor in Council, waarin mede de door de Board behandelde zaken worden uiteengezet.

6.3 Modus procedendi

Procedure met betrekking tot voorgestelde tarieven (ad a, b, d, e, f)

De procedure vangt aan met het indienen van een tariefvoorstel bij de Board. Vaak zullen er meerdere collective societies zijn die tariefvoorstellen indienen⁴⁴. De Board publiceert het voorstel in de *Canada Gazette* tezamen met een kennisgeving dat gebruikers binnen zestig dagen bezwaar kunnen indienen tegen de voorgestelde tarieven.

De bezwaren worden door de Board ter kennis gebracht aan de collective societies, die daarop kunnen reageren. Belanghebbenden kunnen zich als partij in het geding voegen of tussenkomen. Partijen kunnen daartegen bezwaar indienen. De Board kan het verzoek tot voeging of tussenkomst afwijzen, indien de procedure daardoor onredelijk wordt vertraagd of indien de verzoeker onvoldoende belang heeft.

Vervolgens vaardigt de Board een instructie uit voor het indienen en wisselen van schriftelijke stukken.

Alle partijen kunnen elkaar om informatie verzoeken. Dit geschiedt door het indienen van een verzoek bij de Board en door het betekenen van het verzoek aan de geadresseerde.

Indien de geadresseerde bezwaar wil indienen tegen het verzoek, moet hij eerst trachten het probleem met de verzoeker zelf op te lossen. Wanneer de geadresseerde aanvoert dat de informatie niet beschikbaar is, moet hij andere informatie aanbieden die de verzoeker kan gebruiken. Wordt het probleem niet onderling opgelost, dan moet de verzoeker het gemotiveerde verzoek en het gemotiveerde bezwaar daartegen bij de Board indienen, die op het verzoek zal beslissen.

Antwoorden op verzoeken moeten aan de verzoeker worden betekend en bij de Board worden ingediend. Indien de verzoeker meent dat het antwoord onvolledig is, kan hij de Board vragen om een nieuw antwoord te bevelen.

Partijen moeten allen de volgende documenten (in achtvoud) bij de Board indienen: een uiteenzetting van de zaak bevattende de aan te voeren argumenten, een lijst van getuigen, een samenvatting van getuigenverklaringen en een schatting van de tijd die nodig zal zijn voor het aanvoeren van bewijsmiddelen; alsmede alle documenten waarop partijen zich in de procedure willen beroepen.

Collective societies kunnen aanvullend bewijs leveren. Dit bewijsmateriaal kan alleen worden ingediend in antwoord op door gebruikers aangevoerde bewijsmiddelen.

De partijen moeten ook een dossier indienen, waarin de juridische kwesties uiteen worden gezet, inclusief relevante precedenten.

Meestal wordt voor de mondelinge behandeling een zitting gehouden, waarin het rooster voor de mondelinge behandeling uiteen wordt gezet.

Bij de mondelinge behandeling kunnen getuigen worden gehoord en bewijsmiddelen worden ingediend. De Board kan partijen vragen stellen. Omdat er in dit stadium vaak al geruime tijd is verstreken sinds de indiening van het voorstel, kan de Board partijen de gelegenheid geven wijzigingen in te dienen.

⁴⁴. In de eerste zaak die voor de Copyright Board diende, werden door elf collective societies veertien voorstellen ingediend.

De Board beslist met meerderheid van stemmen. Bij staking van de stemmen heeft de voorzitter de beslissende stem. De beslissing wordt met redenen omkleed aan alle partijen betekend en gepubliceerd in de *Canada Gazette*. Eventuele *dissenting opinions* worden eveneens vermeld.

6.4 Afdwingbaarheid en algemeen verbindendverklaring

De beslissing heeft alleen rechtskracht tussen partijen.

De Board heeft voor de afdwingbaarheid van zijn beslissing dezelfde bevoegdheden als een *Superior Court of Record*, de Canadese term voor een gewone rechtbank.⁴⁵

Een beslissing van de Board kan met het oog op de afdwingbaarheid tot een bevel van het Federal Court of van een van de provinciale Superior Courts gemaakt worden. Daarvoor is voldoende dat een gewaarmerkte kopie van de beslissing bij het betreffende court wordt ingediend.

6.5 Hoger beroep en verhouding tot gewone rechtspraak

Alvorens in te gaan op hoger beroep, wijzen wij erop dat de Board een beslissing met betrekking voorgestelde tarieven (ad a, b, d, e, f) op verzoek van één der partijen kan wijzigen, indien zich een wijziging van omstandigheden heeft voorgedaan.

Hoger beroep kan worden ingesteld bij het Federal Court of Canada (art. 28 lid 1 sub j Federal Court Act, hierna FCA)⁴⁶, en wel binnen 30 dagen na datum van betekening van de beslissing van de Board aan partijen (art. 18.1 lid 2 FCA).

De beroepsgronden die het FCA aanleiding kunnen geven tot een ander oordeel zijn:

- a. de Board is buiten zijn bevoegdheden getreden of heeft geweigerd zijn bevoegdheid uit te oefenen;
- b. de Board heeft nagelaten een beginsel van 'natural justice' c.q. behoorlijke procesvoering toe te passen;
- c. de Board heeft de wet verkeerd uitgelegd of toegepast;
- d. de Board heeft zijn beslissing gebaseerd op een onjuist vaststelling van de feiten;
- e. de Board heeft zijn beslissing gebaseerd op bedrieglijke handelingen of op meened;
- f. de Board heeft in strijd met de wet gehandeld.

6.6. Slotopmerkingen Canada

Over de periode 1989-2000 zijn de volgende cijfermatige gegevens gevonden:

soort procedure:	aantal:	gemiddelde duur:
a-c Public Performance of Music	23	25 maanden
d Retransmission	5	26 maanden ⁴⁷

⁴⁵. In tegenstelling tot administratieve gerechten.

Over beslissingen met betrekking tot onbekende auteurs en overgangsrechtelijke vergoeding voor voorheen onbeschermd werken, zijn geen gegevens bekend. De jurisdictie van de Board is pas in 1997 uitgebreid tot dit type geschillen.

Bronnen

Y.A. George Hynna: *Evolution of judicial review of decisions of the copyright board in: Institutions administratives du droit d'auteur*, bundel congres 11 en 12 oktober 2001, Hotel Omni, Montréal

Website: www.cb-cda.gc.ca

⁴⁶. Te vinden op <http://laws.justice.gc.ca/en/F-7/50160.html> .

⁴⁷. Exclusief 8 interim decisions.

7. SAMENVATTING EN SYNTHESE

In dit rapport zijn enige buitenlandse wettelijke regelingen voor alternatieve geschillenbeslissingsmechanismen in auteursrechtzaken onderzocht. Deze wettelijke regelingen voor geschillenbeslissing hebben met name betrekking op gevallen waarin de wetgever heeft voorgeschreven dat auteursrechthebbenden het gebruik van beschermd materiaal niet kunnen verbieden, doch daarvoor wél een vergoeding dienen te ontvangen. Daarbij is aan de inningskant vaak sprake van grote rechthebbenden: hetzij van huis uit (filmindustrie, uitgeverijwezen), hetzij als zgn. collecting society (vgl. in Nederland Buma en Sena).

Aan de zijde van de debiteuren is soms wél sprake van een zekere centralisatie (bijv. omroepen, kabelbedrijven), en vaak niet.

In zo'n systeem moet primair *de hoogte van de vergoeding* worden bepaald; daarnaast kan het ook gaan over *betalingsmodaliteiten, controleerbaarheid van parameters* en dergelijke.

Het rechtsvergelijkend onderzoek heeft zich gericht op Duitsland, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten en Canada.

Het onderzoek heeft zich per jurisdictie geconcentreerd op de volgende deelonderwerpen:

1. *Afbakening* van de typen bijzondere geschillen waarvoor de bijzondere geschillenbeslechtingssystemen bestaan
2. *Institutionele aspecten* van de betrokken mechanismen resp. -organen
3. Regeling van de *modus procedendi*
4. *Afdwingbaarheid* en eventuele *algemeenverbindendverklaring* van uitspraken
5. Eventueel *hoger beroep* en verhouding tot de *gewone rechtspraak*.

Daarnaast zijn, waar mogelijk, aantekeningen toegevoegd over de achtergrond van de regelingen en over in literatuur vermelde praktijkervaringen.

7.1 Afbakening

7.1.1. De afbakening van de typen bijzondere geschillen waarvoor de bijzondere geschillenbeslechtingssystemen bestaan, blijkt in grote trekken samen te vallen met (a) gevallen van vergoedingsrechten zonder verbodsrechten en/of (b) gevallen waarin monopolistische of oligopolistische marktpartijen (collecting societies; omroepen) in het geding zijn. Het Verenigd Koninkrijk (4.1), de VS (5.1) en Canada (6.1) kennen meer typen geschillen waarin de alternatieve geschillenbeslissers competent zijn dan Duitsland, vermoedelijk omdat eerstgenoemde landen ook meer gevallen van wettelijke vergoedingsrechten zonder verbodsrechten kennen. Steeds behoren de hoogte van de vergoeding voor secundair gebruik van fonogrammen en geschillen over kabeldoorgifrechten tot het pakket.

7.1.2. Zowel in de VS als in Canada blijkt het bijzondere orgaan mede bevoegdheid te hebben met betrekking tot geschillen over *verdeling* van gelden door collecting societies tussen de individuele rechthebbenden.

7.1.3. De geschillen waarvoor de bijzondere procedures bestaan, blijken in alle onderzochte jurisdicties zeer precies te zijn omschreven.

7.2 Institutionele aspecten

7.2.1. De alternatieve geschillenbeslissingsinstanties opereren in alle onderzochte jurisdicties met een grote mate van onafhankelijkheid. Onverminderd hogere voorzieningen (zie 7.7) staan zij ten aanzien van de beslissing van de geschillen los van directieven van overheidsinstanties, ook als zij structureel in zo'n overheidsinstantie zijn ingebed (Duitsland: Patent- en Markenamt (DPMA); VS: Library of Congress).

7.2.2. In ieder geval is steeds voorzien in waarborgen tegen belangenverstrengeling. Er is geen sprake van dat personen die als geschillenbeslissers betrokken zijn, als vertegenwoordigers van de betrokken partijen zouden gelden, laat staan met last en ruggespraak.⁴⁸

7.2.3. Er bestaan vrij strikte regels met betrekking tot de deskundigheid en kwalificaties van niet alleen de voorzitters, maar ook de leden van de alternatieve beslissingsinstanties.⁴⁹

7.2.4. In de Britse wet is uitdrukkelijk bepaald dat de geschilleninstantie (het Copyright Tribunal) uit de algemene middelen wordt gefinancierd, behoudens minimale griffierecht-achtige bijdragen. Voor de andere jurisdicties zijn geen contra-indicaties gevonden, behoudens de mogelijkheid van veroordeling in de kosten van de tegenpartij.

7.3 Modus procedendi

7.3.1. De procedeerwijze is in alle onderzochte jurisdicties uitvoerig (soms zeer uitvoerig) geregeld. Hoor en wederhoor zijn daarbij (uiteraard) amper verzekerd.

7.3.2. Ook bestaan - behalve in Canada - tamelijk gedetailleerde regels voor termijnen waarbinnen partijen hun stellingen moeten innemen, in het algemeen zonder dat de mogelijkheid van uitstel (laat staan: herhaald uitstel) is gebleken. Veelal is de sanctie op een te late reactie dat men zijn beurt voorbij heeft laten gaan. Uit onderzoek van secundair bronnenmateriaal blijkt niet dat aan de wettelijke termijnen niet de hand gehouden zou worden. In de VS moet een arbitragecommissie binnen 180 dagen uitspraak doen.

7.3.3. De onderzochte regelingen voorzien steeds in wettelijk geregelde mechanismen om te bevorderen dat de partijen (alsnog) tot een *onderlinge* minnelijke regeling komen, subs. een door de beslissingsinstantie voorgestelde regeling te accepteren: en dat niet alleen voor de gevallen waarin dat door de Satelliet- en Kabelrichtlijn (83/93/EEG) is voorgeschreven.

7.3.4. Overeenkomstig de angelsaksische traditie, besteden de Britse en Amerikaanse regelingen veel aandacht aan bewijslevering met documenten en getuigen. Ook de Duitse wet houdt daarover regels in, maar met de uitdrukkelijke bepaling dat de *Schiedsstelle* niet gebonden is aan bewijsaanbod van partijen.

7.3.5. Zowel de Duitse als de Britse en de Amerikaanse regelingen voorzien - zij het niet op dezelfde wijze - in de mogelijke betrokkenheid van de kartelautoriteiten (Kartellamt resp. Competition Commission resp. Federal Communications Commission).

7.4 Afdwingbaarheid en eventuele algemeenverbindendverklaring

⁴⁸. In de Nederlandse wettelijke onderhandelingsstichtingen voor de tarieven voor heffingen op blanco geluid- en beeld dragers, resp. leenvergoedingen, is daarvoor wél gekozen, behoudens een onafhankelijke voorzitter.

⁴⁹. Voor leden is dat in Nederland anders (vgl. vorige noot).

7.4.1. Behoudens hoger beroep plegen de beslissingen van de alternatieve geschilleninstanties tussen partijen een executoriale titel op te leveren. In Duitsland is daarvoor evenwel een aanvaarding (althans niet-afwijzing) door de betrokken partijen nodig.

7.4.2. Regels volgens welke de alternatieve geschilleninstanties hun beslissingen algemeen verbindend kunnen verklaren, zijn niet aangetroffen, met dien verstande dat beslissingen over standaardcontracten van (met name) collecting societies werken voor alle (potentiële) contractanten.

7.4.3. Daarentegen zijn wel andere mechanismen aangetroffen om een zo breed mogelijke dekkingsgraad te bevorderen. Een indirect middel is de toetsing door de Duitse *Schiedsstelle* of in geval van eventuele betrokkenheid bij collectieve overeenkomsten, de dekkingsgraad van de betrokken collectieve partijen naar haar oordeel wel voldoende is. Een meer direct middel treffen we aan in de VS, waar verzoeken om vaststelling of aanpassing van tarieven gepubliceerd worden, met de uitnodiging aan andere partijen om in een CARP-procedure te participeren.

7.5 Hoger beroep en verhouding tot de gewone rechtspraak.

7.5.1. De regeling in het Verenigd Koninkrijk voorziet in hoger beroep bij de gewone rechter, dat in lijn met het algemene Britse procesrecht beperkt moet zijn tot 'points of law'. Wat wel of niet 'points of law' zijn, beslist de rechter uiteraard zelf.

7.5.2. Het Duitse systeem is in opzet anders. Er is steeds een volle rechtsgang naar de gewone burgerlijke rechter mogelijk, zonder dat daaraan de kwalificatie 'hoger beroep' kan worden verbonden. De Duitse wet heeft evenwel voor de daartoe aangewezen geschillen (zie 3.1) de *ontvankelijkheid* bij de burgerlijke rechter afhankelijk gesteld van het éerst doorlopen van een procedure bij de *Schiedsstelle* van het DMPA. De ratio hiervan is, dat een regeling via de *Schiedsstelle* de voorkeur verdient én dat indien er onverhoopt aldaar geen regeling wordt bereikt, de gewone rechter kan putten uit het schikkingsvoorstel van de arbitragecommissie.

7.7.3. In de VS ziet men boven de - overigens onafhankelijk opererende - Copyright Arbitration Royalty Panels (CARP's) een grote invloed weggelegd voor de Librarian of Congress, een functionaris van de uitvoerende macht dus, die de beslissing van een CARP kan volgen, veranderen, of afwijzen. De Librarian is daarbij overigens wel beperkt tot een marginale toetsing.

De beslissing van de Librarian kan vervolgens weer aangevochten worden bij de gewone rechter: het US (Federal) Court of Appeals in Washington DC.

7.6 Slotopmerkingen

7.6.1. De verschillende *rationes* voor de bijzondere geschillenbeslechtsmechanismen blijken in de onderzochte landen niet steeds even expliciet terug te vinden. De *rationes* die aangetroffen worden, blijken enerzijds verschillen te vertonen; anderzijds menen wij dat ze enigszins in elkaars verlengde liggen. Ge noemd worden:

- a. verlengstuk van overheidstoezicht op monopolistische organisaties
- b. gewenste specialisatie/deskundigheid (hand in hand met ontlasting van de gewone, niet gespecialiseerde rechter)

- c. veel gelegenheid voor bemiddeling/compromissluiting (althans meer gelegenheid dan men bij de gewone rechter verwacht)
- d. verhoopte tijdswinst (in vergelijking tot een procedure bij de gewone rechter)
- e. verhoopte lagere kosten (in vergelijking tot een procedure bij de gewone rechter)

7.6.2. Tot het onderhavige onderzoek behoorde niet een inventarisatie in geïnteresseerde kringen van *tevredenheid of ontevredenheid* met de onderzochte systemen. Uit de geraadpleegde literatuur valt ten deze wel iets op te maken. Er zijn geen extreme meningen, zoals 'ronkende tevredenheid' dan wel 'ernstige bezwaren' aangetroffen. Van op handen zijnde of voorgestelde belangrijke wijziging van de relevante wetgeving in de onderzochte landen is niet gebleken.

Vaak gehoorde klachten zijn: (nog steeds) te kostbare en te langdurige procedures. Wij vragen ons evenwel af of zulke, niet of nauwelijks onderbouwde, klachten niet van alle tijden en omstandigheden (zullen) zijn.

Opmerkelijk is evenwel dat een betrekkelijk recente hervorming in de VS, gericht op kostenbeperking, in haar tegendeel verkeerd lijkt te zijn.

Ook blijkt de gemiddelde tijdsduur van de procedures betrekkelijk lang, soms zeer langdurig. Waar de VS-wetgever tijdeisen stelt aan de besluitvorming door de geschillenbeslissingsinstantie, blijkt aan die termijn redelijk de hand gehouden te worden, gerekend 'vanaf het begin van de procedure'; maar 'het begin van de procedure' blijkt een multi-interpretabel, resp. uitstelbaar moment.

7.6.3. Tot het onderhavige onderzoek behoorde óók niet het formuleren van een opinie over wenselijkheid of toepasbaarheid van alternatieve beschermingsmechanismen als de onderhavige *in Nederland*.

Over de wenselijkheid laten wij ons niet uit. Over de toepasbaarheid willen wij enkele opmerkingen maken.

In het licht van art. 6 EVRM, art. 17 Grondwet⁵⁰ en art. 112 Grondwet⁵¹ zal o.i. uiteindelijk altijd de gewone rechter het laatste woord in deze zaken dienen te hebben.

Concentratie van rechtspraak in één arrondissement is denkbaar, met het oog op bevordering van specialisatie.⁵² Verdere specialistische inbreng is denkbaar via deelneming door bijv. economische specialisten, op de voet van art. 116 lid 3 Grondwet.⁵³

Een wettelijke verplichte 'voorronda' vóórdat de rechter benaderd kan worden, zoals voorzien in het Duitse *Urheberrechtswahrnehmungsgesetz*, is o.i. in het Nederlandse stelsel inpasbaar. Als alternatief valt te denken aan een verplichte comparitie van partijen bij een (gespecialiseerde) kamer van een rechtbank.

In geval van een wettelijke verplichte 'voorronda' is ook inpasbaar - overeenkomstig enkele buitenlandse voorbeelden - het schrappen van hetzij de rechtbankfase, zodat partijen aanstonds bij een gerechtshof moeten procederen, hetzij het schrappen van het hoger beroep na (de voorronda en) de rechtbankfase.

⁵⁰. Art. 17 Grondwet: Niemand kan tegen zijn wil worden afgehouden van de rechter die de wet hem toekent.

⁵¹. Art. 112 lid 1 Grondwet: Aan de rechterlijke macht is opgedragen de berechting van geschillen over burgerlijke rechten en over schuldvorderingen.

⁵². In octrooizaken, gemeenschapsmerkenzaken, en sommige auteursrecht- en WNR-zaken is de rechtbank te Den Haag als enig bevoegde rechter aangewezen. Tegenover het voordeel van specialisatie staat uiteraard het nadeel dat alle kaarten op één huis worden gezet, en de sterk verminderde kans op gezonde 'chocs des opinions'.

⁵³. Art. 116 lid 3 Grondwet: De wet kan bepalen, dat aan de rechtspraak door de rechterlijke macht wordt deelgenomen door personen die niet daartoe behoren.

8. SUMMARY IN ENGLISH

This report contains a survey of several foreign statutory regulations for alternative dispute resolution in copyright matters. These statutory regulations are primarily concerned with cases in which the legislator has prescribed that copyright owners cannot prohibit the use of protected material, but are entitled to remuneration. On the side of the collection of the remuneration there are often large right holders: either per se (film-industry, publishers), or as so called collecting society (compare in the Netherlands: Buma and Sena).

On the side of the debtors there is sometimes some kind of centralisation (for instance broadcasters and cable operators) and often there is nothing of the kind.

In such a system primarily the level of the remuneration must be determined; furthermore also the way in which the payments must be made, the verifiability of the parameters etc.

The comparative survey has focused on Germany, the United Kingdom, the United States and Canada.

The survey focuses per jurisdiction on the following subjects:

The *demarcation* of the types of special disputes for which ADR exists.

Institutional aspects of the mechanisms and organisations involved

The regulation of the *modus procedendi*

Enforceability and possible order of declaring decisions binding upon all right holders and users

Possibility of *appeal* and the relation to ordinary judicial proceedings.

8.1 *Demarcation*

8.1.1. It appears that the demarcation of the types of special disputes for which ADR exists, to a large extent coincide with (a) cases in which the right holder is entitled to remuneration and not to an injunction and/or (b) cases in which monopolistic or oligopolistic market parties (collecting societies; broadcasters; cable companies) are involved. In the United Kingdom (4.1) and the United States (5.1), the decision makers in alternative dispute are competent in more types of disputes than in Germany, presumably because in the former countries there are more situations in which the right holder is only entitled to remuneration and not to an injunction. The level of the remuneration for secondary use of phonograms and disputes concerning the right to cable transmission are always amongst the subjects.

8.1.2. It appears that both the special authority in the United States and the special authority in Canada have co-jurisdiction in disputes relating to the *distribution* of resources by collecting societies between individual right owners.

8.1.3. It appears that the disputes for which the special proceedings exist are specified accurately in all examined jurisdictions.

8.2 *Institutional aspects*

8.2.1. The alternative dispute resolution authorities operate with a high level of independence in each of the examined jurisdictions. Notwithstanding appeal (7.7), they are separate from any directorate of government agencies when it comes to the decision of disputes, even if they are embedded structurally in a government agency (Germany: Patent- und Markenamt (DMPA); US: Library of Congress).

8.2.2. In all cases there are always sufficient safeguards against entanglement of interests. It is not the case that persons that are involved as decisions maker are regarded as representatives of the parties concerned, let alone with mandate and consultation.⁵⁴

8.2.3. Strict rules exist regarding the expertise and qualifications of not only the chairpersons, but also of the members of alternative dispute resolution authorities.⁵⁵

8.2.4. It is laid down explicitly in British statute law that the resolution authority (the Copyright Tribunal) is financed from general funds, except for minimal court registry fee like contributions. No contra indications are found regarding any of the other jurisdictions, except for the possibility of an order to pay the other party's costs.

8.3 *Modus procedendi*

8.3.1. The manner in which litigation takes place is thoroughly (sometimes exhaustively) regulated. The right to hear and be heard is (of course) amply guaranteed.

8.3.2. Also, apart from Canada, fairly detailed rules exist regarding the periods in which parties must adopt their position, in general without the possibility of delay (let alone: repeated delay). Often the penalty for a late response is no response. No evidence has been found from examination of secondary sources that these statutory periods are not being upheld properly.

8.3.3. The examined regulations always provide for statutory mechanisms that promote a friendly settlement between the parties, subs. acceptance of a settlement proposed by the resolution authority: and not only in those cases where this is dictated by the Satellite and Cable Directive (83/93/EEC).

8.3.4. In accordance with the Anglo-Saxon tradition, British and American regulations elaborate on providing evidence through documents and witnesses. The German law contains similar rules, but on the explicit condition that the *Schiedsstelle* is not bound by a party's offer to produce evidence.

8.3.5. Both the German and the British as well as the American regulations provide for – albeit in different manners – a possible involvement of the competition authorities (Kartellamt resp. Competition Commission resp. Federal Communications Commission).

8.4 *Enforceability and possible order of declaring decisions binding upon all right holders and users.*

8.4.1. Notwithstanding appeal, the decisions of the alternative dispute resolution authorities in general constitute entitlement to enforcement between parties. In Germany however, this requires an acceptance (at least a non-dismissal) from the parties concerned.

8.4.2. Rules regarding any possible order of declaring their decisions binding upon all right holders and users by alternative dispute resolution authorities, have not been found, on the understanding that decisions on standard contracts from (in particular) collecting societies have effect on all (potential) contractors.

8.4.3. On the other hand, we did find other mechanisms to promote the highest percentage of cover possible. Indirect means are verification by the German *Schiedsstelle* whether according to it the percentage of cover of the collective parties involved with a collective agreement is sufficient. More direct means can be found in the

⁵⁴ However, in the Dutch statutory negotiation societies on the tariffs for levies on blank sound- and vision carriers, resp. lending rights, this *is* the case (except for an independent chairperson).

⁵⁵ This is different for members in the Netherlands (comp. previous footnote).

United States, where requests for the appointment or adjustment of tariffs are published, along with an invitation to other parties to participate in CARP proceedings.

8.5 *Appeal and the relation to ordinary judicial proceedings*

8.5.1. The regulation of the United Kingdom provides for an appeal to the ordinary court, which must be limited to ‘points of law’. Apparently, the ordinary court can thus neglect disputes on findings of fact. The court itself determines it, of course, what qualifies as a ‘point of law’.

8.5.2. The German system takes a different approach. It is always possible to institute (full) civil court procedures without this being considered as ‘appeal’. However, German statutory law leaves the allowability of the civil court procedure regarding those disputes (3.1) up to a mandatory previous procedure with the *Schiedsstelle* of the DMPA. The rationale behind this is a preference for regulation through the *Schiedsstelle* and – in the unlikely event that no settlement is reached before the *Schiedsstelle* – the possibility for the civil court to make use of the settlement proposal of the arbitration commission.

8.5.3. In the United States great influence is reserved for the Librarian of Congress above the – otherwise independently functioning – Copyright Arbitration Royalty Panels (CARP’s). Therefore, there is great influence for an officer of the executive power that can follow, change or dismiss a CARP’s decision. The Librarian must however limit itself to a test of reasonableness. The Librarian’s decision subsequently can be appealed at the ordinary court: the US (Federal) Court of Appeals in Washington DC.

8.6 *Concluding remarks*

8.6.1. The different *rationes* for the special dispute resolution mechanisms cannot always be found explicitly in the examined countries. The *rationes* that were found however on the one hand seem to differ; on the other hand we find them to be somewhat in line. Mentioned are:

extension of government surveillance on monopolistic organisations

desired specialisation / expertise (hand in hand with relief of ordinary, not specialised courts)

numerous opportunities for mediation / compromise (at least more than can be expected before an ordinary court)

speed (compared to ordinary court proceedings)

8.6.2. The present survey does not include a satisfaction or dissatisfaction survey amongst interested circles regarding the examined systems. Not much can be told from the consulted literature. In any case, this literature does not express extreme opinions such as ‘strong dissatisfaction’ or ‘severe objections’. We did not find indications as to any coming important alteration of the relevant legislation in the examined countries.

Complaints that were heard are that the proceedings are (still) too expensive and prolonged. We do wonder however whether these unmotivated or barely motivated complains are not of all ages and all circumstances. It is remarkable however that the recent changes in the United States, meant for limiting costs, have made the costs rise. It also becomes apparent that the time an average procedure takes is quite long, sometimes very long.

Where the US-legislator puts time limits to the decision making by the authority involved, this time limit seems

to be met reasonably, measuring from 'the beginning of the procedure'. However; 'the beginning of the procedure' appears to be a vague or postponable concept.

8.6.3. The present survey also does not include a formulated opinion on the desirability or applicability of alternative protection mechanisms as the present in the Netherlands. We will not comment on the desirability, but would like to make some remarks on the applicability. In the light of Article 6 ECHR, Article 17 Constitution⁵⁶ and Article 112 Constitution⁵⁷, in our view the ordinary court must always have the final word in these cases. Concentration of court proceedings in one district is possible, in consideration of specialisation.⁵⁸ Further specialist contribution is possible through participation of e.g. economic specialists, as laid down in Article 116 paragraph 3 Constitution.⁵⁹

A mandatory 'preliminary round' prior to access to a court, as in the German *Urheberrechtswahrnehmungsgesetz*, in our view fits in the Dutch system. Alternatively, one can think of a mandatory personal appearance of the parties to a (specialised) section of the court.

In the event of a mandatory 'preliminary round' it also fits to cancel – as some foreign examples show – the district court proceedings, necessitating parties to continue proceedings at a court of appeal, or the cancellation of the appeal after (preliminary round) and the district court phase.

⁵⁶ Art. 17 Constitution: No one may be prevented against his will from being heard by the courts to which he is entitled to apply under the law.

⁵⁷ Art. 112 par. 1 Constitution: The judgement of disputes involving rights under civil law and debts shall be the responsibility of the judiciary.

⁵⁸ In patent cases, community trademark cases and some copyright and neighbouring rights cases, the court in The Hague has exclusive jurisdiction. Opposite the advantage of specialization stands of course the disadvantage that all eggs are put in one basket, with a strongly reduced chance of healthy 'chocs des opinions'.

⁵⁹ Art. 116 par. 3 Constitution: In cases provided for by Act of Parliament, persons who are not members of the judiciary may take part with members of the judiciary in the administration of justice.